

*Yrityksen saneerauksesta annetun lain
toimivuus ja epäkohdat*

Tiivistelmä lausunnoista

*Yrityksen saneerauksesta annetun lain
toimivuus ja epäkohdat*

Tiivistelmä lausunnoista

ISSN 1458-7149
ISBN 952-466-271-X
Oikeusministeriö
Helsinki

KUVAILULEHTI

OIKEUSMINISTERIÖ

Julkaisun päivämäärä
30.11.2004

Tekijä Erityisasiantuntija Riitta Hämäläinen		Julkaisun laji Lausuntotiivistelmä	
		Toimeksiantaja Oikeusministeriö Lainvalmisteluosasto	
		Toimielimen asettamispäivä	
Julkaisun nimi Yrityksen saneerauksesta annetun lain toimivuus ja epäkohdat Tiivistelmä lausunnoista			
Julkaisun osat <ol style="list-style-type: none"> 1. Johdanto 2. Yhteenveto lausuntopalautteesta 3. Saneerausmenettelyn aloittaminen ja keskeyttäminen 4. Selvittäjä ja velkojatoimikunta 5. Saneerausmenettelyn alkamisen oikeusvaikutukset 6. Velallisen toiminta ja omaisuuden vallinta menettelyn aikana 7. Takaisinsaanti saneerausmenettelyssä 8. Saneerausohjelma 9. Saneerausohjelman vahvistaminen 10. Saneerausohjelman oikeusvaikutukset, toteuttaminen, muuttaminen ja raukeaminen 11. Menettelysäännökset 12. Muita lausunnoissa esiin tuotuja seikkoja 			
Tiivistelmä Oikeusministeriö pyysi 23.8.2004 lausunnon yrityksen saneerauksesta annetun lain toimivuudesta ja epäkohdista. Lausunnon toimitti 22 eri tahoja.			
Avainsanat: (asiasanat) Yrityssaneeraus, konkurssi, maksukyvyttömyys, selvittäjä, saneerausohjelma			
Muut tiedot tiedot (Oskari- ja HARE-numero, muu viitenumero) OM 18/41/2004, OM037:00/2004 Yhteyshenkilö oikeusministeriössä Riitta Hämäläinen, riitta.hamalainen@om.fi			
Sarjan nimi ja numero Lausuntoja ja selvityksiä 2004:29		ISSN 1458-7149	ISBN 952-466-271-X
Kokonaissivumäärä	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Oikeusministeriö		Kustantaja Oikeusministeriö	

PRESENTATIONSBLAD

JUSTITIEMINISTERIET

Utgivningsdatum
30.11.2004

Författare Specialsakkunnig Riitta Hämäläinen	Typ av publikation Sammandrag av utlåtanden		
	Uppdragsgivare Justitieministeriet Lagberedningsavdelningen		
	Datum då organet tillsattes		
Publikation (även den finska titeln) Ändamålsenligheten hos och missförhållanden i lagen om företagssanering. Sammandrag av utlåtanden. Yrityksen saneerauksesta annetun lain toimivuus ja epäkohdat. Tiivistelmä lausunnoista			
Publikationens delar <ol style="list-style-type: none"> 1. Inledning 2. Sammandrag av remissyttrandena 3. Inledande och avbrytande av saneringsförfarande 4. Utredare och borgenärsdelegation 5. Rättsverkningarna av att saneringsförfarandet börjar 6. Gälldenärens verksamhet och besittning av egendom under förfarandet 7. Återvinning vid saneringsförfarande 8. Saneringsprogram 9. Fastställande av saneringsprogram 10. Saneringsprogrammets rättsverkningar samt genomförande och ändringar av det samt när programmet förfaller 11. Bestämmelser om förfarandet 12. Annat som kommit fram i utlåtandena 			
Referat Justitieministeriet anhöll 23.8.2004 om utlåtande angående ändamålsenligheten hos och missförhållandena i lagen om företagssanering. Utlåtanden inkom från 22 instanser.			
Nyckelord Företagssanering, konkurs, insolvens, utredare, saneringsprogram			
Övriga uppgifter (Oskari- och HARE-nummer, andra referensnummer) JM 18/41/2004, JM037:00/2004 Kontaktperson vid justitieministeriet Riitta Hämäläinen, riitta.hamalainen@om.fi			
Seriens namn och nummer Justitieministeriet, Utlåtanden och utredningar 2004:29		ISSN 1458-7149	ISBN 952-466-271-X
Sidoantal	Språk Finska	Pris	Sekretessgrad offentlig
Distribution Justitieministeriet		Förlag Justitieministeriet	

SISÄLLYSLUETTELO

I TIIVISTELMÄ LAUSUNNOISTA

1. Johdanto	1
2. Yhteenveto lausuntopalautteesta	1
2.1 Yleistä	1
2.2 Yrityssaneerauksen keskeiset ongelmat	2
2.3 Hyvää saneeraustapaa koskevat suositukset	4
3. Saneerausmenettelyn aloittaminen ja keskeyttäminen	5
3.1 Lain soveltamisala	5
3.2 Saneerausvelan käsite	5
3.3 Edellytykset (YSL 6 §)	6
3.4 Esteet ja keskeyttämisperusteet (YSL 7 §)	7
3.5 Hakemus ja sen liitteet (YSA 1 §)	8
4. Selvittäjä ja velkojatoimikunta	8
4.1 Selvittäjä (YSL 8 §)	8
4.2 Velkojatoimikunta (YSL 10 §)	10
5. Saneerausmenettelyn alkamisen oikeusvaikutukset	10
5.1 Velallisen sitoumukset (YSL 15 §)	10
5.2 Maksu- ja vakuudenasettamiskielto (YSL 17 §)	11
5.3 Perintäkielto (YSL 19 §)	11
5.4 Väliaikainen kielto (YSL 22 §)	11
5.5 Suhde konkurssiin (YSL 24 §)	12
5.6 Uudistusehdotuksia	12
6. Velallisen toiminta ja omaisuuden vallinta menettelyn aikana	14
7. Takaisinsaanti saneerausmenettelyssä	14
8. Saneerausohjelma	15
8.1 Selvitykset (YSL 41 §)	15
8.2 Toimenpiteet ja järjestelyt sekä velkajärjestelyn keinot (YSL 42 § ja 44 §)	15
8.3 Vakuusvelat ja niiden asema velkajärjestelyssä (YSL 45 §)	16
8.4 Saneerausohjelman kesto	17
8.5 Varojen realisointi	17
9. Saneerausohjelman vahvistaminen	18
9.1 Vahvistaminen ryhmäenemmistöjen suostumuksella (YSL 51 §)	18
9.2 Vahvistamisen esteet (YSL 53 §)	18
9.3 Vahvistaminen ilman kaikkien ryhmäenemmistöjen suostumusta (YSL 54 §)	19
10. Saneerausohjelman oikeusvaikutukset, toteuttaminen, muuttaminen ja raukeaminen	20

10.1 Ohjelman toteuttamisen seuranta (YSL 61 §)	20
10.2 Selonteko ohjelman toteuttamisesta (YSL 62 §)	20
10.3 Ohjelman muuttaminen (YSL 63 §)	21
10.4 Velkajärjestelyn ja ohjelman raukeaminen sekä konkurssi (YSL 64 – 66 §)	22
11. Menettelysäännökset	23
11.1 Toimivaltainen tuomioistuin	23
11.2 Käräjäoikeuksien lukumäärä ja tuomareiden erikoistuminen	24
11.3 Saneeraushakemusten ja ohjelmaehdotusten käsittelyajat	24
11.4 Välitoimenpiteet hakemuksen johdosta (YSL 70 §)	25
11.5 Muutoksenhaku	25
11.6 Päätös saneerausohjelman vahvistamisesta (YSL 77 §)	26
12. Muita lausunnoissa esiin tuotuja seikkoja	26

I TIIVISTELMÄ LAUSUNNOISTA

1 Johdanto

Oikeusministeriö käynnisti 23.8.2004 selvitystyön yrityksen saneerauksesta annetun lain (jälj. yrityssaneerauslaki) toimivuudesta ja muutostarpeista. Selvitystyö aloitettiin järjestämällä kuulemistilaisuus 22.9.2004, jonne kutsuttiin yhteensä 21 eri viranomaisen, yhteisön ja järjestön edustajat. Tilaisuuteen kutsutuille varattiin myös tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta.

Lausunnon toimitti 18 lausunnonantajaa. Lisäksi saapui neljä muuta lausuntoa.

Seuraavassa on luettelo lausunnonantajista (*:llä merkityt eivät antaneet lausuntoa ja ☒ :llä merkityt antoivat lausunnon omasta aloitteestaan).

Maa- ja metsätalousministeriö
 Liikenne- ja viestintäministeriö *
 Kauppa- ja teollisuusministeriö *
 Työministeriö
 Konkurssiasiamies
 Konkurssiasiain neuvottelukunta *
 Valtiokonttori
 Verohallitus
 Finnvera Oyj
 Helsingin hovioikeus
 Helsingin kärjäoikeus
 Tampereen kärjäoikeus
 Turun kärjäoikeus
 Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry *
 Keskuskauppakamari
 KHT-Yhdistys – Föreningen CGR ry
 Suomen Asianajajaliitto
 Suomen Pankkiyhdistys
 Suomen Perimistöimistöjen liitto r.y.
 Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto
 Suomen Yrittäjät ry
 Luottomiehet - Kreditmännens r.y. ☒
 Asianajajat Harri Vento, Martti Lepistö ja Osmo Mäkinen, varatuomari Veikko Almgren sekä johtava saneeraus konsultti Antti Tusa (yhteinen lausunto, jälj. Vento ym.) ☒
 Yrityssaneerausyhdistys r.y. ☒
 HTM-tilintarkastajat ry – GRM-revisorer rf ☒
 Prosessioikeuden vs. yliopistonlehtori, OTK (väit.), VT Tuomas Hupli

2 Yhteenveto lausuntopalautteesta

2.1 Yleistä

Seuraavien lausunnonantajien yleisluonnehdinnat lain tarpeellisuudesta ovat pääosin positiivisia:

Työministeriö, Valtiokonttori, Verohallitus, Helsingin hovioikeus, Tampereen käräjäoikeus, Keskuskaupakamari, Vento ym., Yrityssaneerausyhdistys ja HTM-tilintarkastajat ry.

Suomen Pankkiyhdistyksen mukaan yrityssaneerauslaki ei ole vaikuttanut lain tavoitteiden mukaisesti, kun jopa 40 prosenttia yrityksistä oli lopettanut toimintansa ennen saneerausohjelman päättymistä. Tapauksissa, joissa yrityssaneerausta käytetään lain tavoitteiden mukaisesti myös velkojien aseman parantamiseen, yrityssaneerausjärjestelmä on kuitenkin toimiva ja hyödyllinen. Yrityssaneerainsäädäntöä kehitettäessä on joka tapauksessa hyväksyttävä, että yritystoiminta voi myös epäonnistua. Konkurseilta ei voi kokonaan välttyä.

Myös *Suomen Yrittäjät ry* toteaa, että lain tarkoitus tarpeettomien konkurssien välttämistä ei ole toteutunut odotetulla tavalla. Yhdistys pitää tärkeänä etsiä keinoja, joilla taloudellisissa vaikeuksissa olevat, mutta tervehtymiskelpoiset yritykset saataisiin nykyistä suuremmassa määrin saneerausmenettelyn piiriin ja näin edistettäisiin yrityskannan säilymistä ja myös uusien yritysten perustamista.

Luottomiehet ry:n mielestä yrityssaneerausjärjestelmä on hyödyllinen ja toimiva silloin, kun sitä käytetään alkuperäisten tavoitteiden mukaisesti myös velkojien aseman parantamiseen. Näin tapahtuu yleensä, jos vain elinkelpoiset yritykset kanavoituvat saneeraukseen.

Vs. yliopistonlehtori Tuomas Hupli toteaa, että saneerainsäädännön olemassaolo on ehdottomasti oikeutettu, mutta sen on oltava sisällöltään myös velkojien hyväksyttävissä. Nykytilassa saneerausmenettely näyttää muotoutuneen melko yksipuolisesti velallisintressien suojakeinoksi, mikä ei ollut lainsäätäjän alkuperäinen tarkoitus. Yrityssaneerauslaki sisältää velkojia tehokkaasti suojaavia normeja, mutta niiden tulkintakäytäntö on vinoutunut etenkin väliaikaisten kieltojen ja konkurssivertailun osalta.

Lausunnonantajat pitävät tarpeellisena arvioida yrityssaneerainsäädännön toimivuutta ja sen kehittämistarpeita. *Suomen Pankkiyhdistys, Suomen Perimistöimistöjen Liitto ja Luottomiehet ry* toteavat, että lainvalmistelun lähtökohdaksi ei kuitenkaan tulisi ottaa pelkästään elinkelpoisten yritysten tarpeettomien konkurssien välttäminen, vaan myös tarpeettomien yrityssaneerauksien välttäminen. *KHT-Yhdistyksen* mukaan velkojien aseman parantaminen tulisi olla lain tarkistustyön keskeisimpiä tavoitteita.

2.2 Yrityssaneerauksen keskeiset ongelmat

Useiden lausunnonantajien mukaan yrityssaneerainsäädännön keskeisimpiä ongelmia ovat liian myöhäinen hakeutuminen yrityssaneeraukseen ja saneerauksen alhainen aloittamiskynnys. Muina ongelmina tuodaan esiin, että saneeraus on käsitetty pelkäksi velkojen leikkaamiseksi eikä yrityksen toiminnalliseksi saneeraamiseksi. Lisäksi kiinnitetään huomiota muun ohella saneeraushakemusten laatuun, väliaikaisten kieltojen antamisen jälkeiseen velkaantumiseen ja saneeraushakemusten pitkiin käsittelyaikoihin.

Liian myöhäinen hakeutuminen saneeraukseen

Saneeraushakemus jätetään usein vasta siinä vaiheessa, kun velkoja on jättänyt konkurssihakemuksensa. Tämän seikan tuovat esiin seuraavat lausunnonantajat:

Maa- ja metsätalousministeriö, työministeriö, Verohallitus, Helsingin hovioikeus, Helsingin käräjäoikeus, Tampereen käräjäoikeus, Keskuskauppakamari, KHT-Yhdistys, Suomen Pankkiyhdistys, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto, Suomen Yrittäjät ry, Suomen Perimistöimistojen Liitto, Luottomiehet ry, Vento ym., Yrityssaneerausyhdistys ja HTM-tilintarkastajat ry.

Yrityssaneerausyhdistyksen mukaan merkittävä syy saneeraukseen turvautumiseen usein vasta konkurssihakemuksen saapumisen jälkeen on, että pk-yrityksissä ei edelleenkään tiedetä saneerauksen mahdollisuudesta. Velkojat ohjaavat yrityksiä kovin vähän hakeutumaan ajoissa saneeraukseen puhumattakaan hakemukseen yhtymisestä tai vapaaehtoisista saneerauksista. Pankeissa ei ole kehitetty tähän menettelytapoja eikä verottajakaan juuri ota huomioon yrityksen todellista taloudellista tilannetta esittäessään yrityksille verorästien maksuohjelmia. Myös viranomaispuolelta on maksukyvyttömyysongelmiin ajautuneen yrityksen vaikea saada apua samaan aikaan, kun yrityksen perustamiseen löytyy monenlaista tukea ja palvelukeskusta. Yrittäjäjärjestöissäkin on suhtauduttu ristiriitaisesti yrityssaneerauslakiin eikä sen antamista mahdollisuuksista ole tiedotettu yrityksille tehokkaasti. Yrittäjillä on tiedon puutteeseen liittyviä ennakkoluuloja menettelyä kohtaan eikä laajalle levinnyt ja osin todellinen pelko saneeraukseen hakeutumisen ja menettelyn suurista kustannuksista ole omiaan helpottamaan yhteydenottoa asianajajaan tai muuhun yrityssaneerausasioiden hoitamisen ammattilaiseen. Yrittäjäkunnassa vahvassa oleva asenne vaikean tilanteen myöntämisen häpeällisyydestä vaikuttaa myös osaltaan. Huomattavia puutteita on myös tilitoimistojen kyvyssä antaa luotettavaa ja ajantasalla olevaa tietoa yrityksen taloudellisesta tilanteesta yrityksen johdolle ymmärrettävässä muodossa. Tästä syystä yrityssaneerausmenettelyssä joudutaankin usein vaihtamaan tilitoimistoa. Tilintarkastajatkaan eivät ilmeisesti kovin paljon ohjaa yrityksiä hakemaan saneerausta, koska tilintarkastajiltakin puuttuu osaamista tällä sektorilla. Myös *Suomen Yrittäjät ry* ja *Vento ym.* esittävät vastaavantyyppisiä syitä.

Usea lausunnonantaja esittää keinojen tai kannustimien kehittämistä, joilla yritykset saataisiin hakeutumaan ajoissa saneerausmenettelyyn.

Verohallituksen mukaan yrityssaneeraukseen hakeutumisen aikaistaminen edellyttää sekä velallisten että velkojien toimintatapojen kehittämistä. *Helsingin hovioikeus* toteaa, että sopivilla kannustimilla tai sanktioilla pitäisi pyrkiä varhentamaan saneerausmenettelyyn hakeutumista. Myös *Helsingin käräjäoikeus* ehdottaa velallisyritysten ”pakottamista” hakeutumaan saneerausmenettelyyn nykyistä aikaisemmin.

Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että oikeusministeriö, muut viranomaistahot ja elinkeinoelämä pyrkivät yhdessä löytämään keinoja, joilla voitaisiin kannustaa taloudellisiin vaikeuksiin joutuneita yrityksiä hakemaan apua ongelmiinsa ajoissa. Tilannetta voisi jossakin määrin parantaa lain muuttaminen siten, että velkojilla olisi nykyistä paremmat mahdollisuudet hakea saneerausta.

Myös *Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto* toteaa, että lakiin tulisi saada säännöksiä, joilla oikeaa menettelyvalintaa saataisiin aikaistettua ja ohjelmien korkeaa epäonnistumisastetta pienennettyä.

Suomen Yrittäjät ry:n mielestä yritykset tulee saada aikaistamaan menettelyn käynnistämistä kannustimien kehittämisellä ja saneeraukseen hakeutumisen helpottamisella. Samaa mieltä on myös *KHT-Yhdistys*.

Saneerauksen alhainen aloittamiskynnys

Monet lausunnonantajat esittävät, että yrityssaneerauksen aloittamiskynnys on ollut liian matala. Menettelyyn on valikoitunut yrityksiä, joiden toiminnan jatkamiselle ei ole ollut liiketaloudellisia edellytyksiä vaan yritys on ajautunut jo menettelyyn tai saneerausohjelman toteuttamisen aikana konkurssiin. Saneerauksen epäonnistuminen aiheuttaa velkojille suurempia menetyksiä kuin konkurssi ilman sitä edeltävää saneerausta. Tämän seikan tuovat esille *työministeriö, Finnvera Oyj, Tampereen käräjäoikeus, Keskuskauppakamari, Suomen Pankkiyhdistys, Suomen Perimistöimistöjen Liitto, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto ja Luottomiehet ry.*

Keskuskauppakamarin, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton, Suomen Pankkiyhdistyksen, Suomen Perimistöimistöjen Liiton ja Luottomiehet ry:n mukaan alhaiseen saneerauskynnykseen liittyy ongelmia myös kilpailuneutraliteetin kannalta. Saneerauksen kautta veloistaan vapautunut yritys voi esimerkiksi epäterveellä hinnoittelullaan tai tehottomalla toiminnallaan vaikuttaa muiden yritysten toimintaan.

Saneeraus vain velkajärjestelyin

Useat lausunnonantajat tuovat esille, että liian usein yrityssaneerauksia on yritetty viedä läpi pelkällä velkojen leikkaamisella ilman kunnollista yritystoiminnan saneeraamista. Tähän seikkaan kiinnittävät huomiota *työministeriö, Finnvera Oyj, Keskuskauppakamari, Suomen Pankkiyhdistys, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto, Luottomiehet ry ja HTM-tilintarkastajat ry.*

Saneeraushakemusten ja liitteiden laatu

Valtiokonttori, Verohallitus, Helsingin käräjäoikeus ja Tampereen käräjäoikeus tuovat esille saneeraushakemusten puutteellisuuden. Ylimalkaiset saneeraushakemukset ja tilintarkastajien lausunnot eivät tarjoa velkojille eivätkä tuomioistuimelle keinoja velallisen taloudellisen tilanteen arvioimiseen. Myös *Helsingin hovioikeus* esittää, että yritystoiminnan jatkamiskelpoisuuden ja tervehdyttämismahdollisuuden arvioinnin ongelmat johtunevat osaltaan hakemusten puutteellisuudesta ja niihin liitettyjen selvitysten huonosta tasosta. *Finnvera Oyj, Turun käräjäoikeus, Keskuskauppakamari ja Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto* toteavat myös, että hakemukseen liitetyt tilintarkastajien lausunnot eivät ole aina antaneet riittävästi tukea yrityksen elinkelpoisuuden arvioimiseksi.

2.3 Hyvää saneeraustapaa koskevat suositukset

Muutamit lausunnonantajat (*Konkurssiasiamies, Helsingin hovioikeus ja Keskuskauppakamari*) toteavat, että yrityssaneerauksessa esiin tulleet ongelmat eivät

välttämättä johdu pelkästään lainsäädännöstä vaan osittain myös lain soveltamiskäytännöstä. Sen vuoksi hyvää saneeraustapaa koskevat suositukset olisivat tarpeellisia. Hyvän saneeraustavan ohjeistuksella voitaisiin muun ohella parantaa hakemusten tasoa, ohjata selvittäjien toimintaa sekä yhtenäistää selvittäjien palkkiotasoa ja laskutuskäytäntöä. Suositusten laatimiseen kiinnittävät huomiota myös *maa- ja metsätalousministeriö, työministeriö, Finnvera Oyj, Helsingin käräjäoikeus, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto, Suomen Yrittäjät ry ja Suomen Perimistöimistöjen Liitto.*

Konkurssiasiamies tuo esiin, että konkurssiasiaain neuvottelukunta on käynnistämässä yrityssaneerausasioiden käsittelyä ja ohjeistusta sen jälkeen, kun konkurssiasioita koskevat suositukset on uudistettu vastaamaan uuden konkurssilain säännöksiä.

3 Saneerausmenettelyn aloittaminen ja keskeyttäminen

3.1 Lain soveltamisala

Suomen Pankkiyhdistys toteaa, että yksityinen elinkeinonharjoittaja voi nykyisin käytännössä itse valita, hakeutuuko yksityishenkilön velkajärjestelyyn vai yrityssaneeraukseen. Elinkeinonharjoittajat ovat mieluummin hakeutuneet yrityssaneeraukseen, jolloin heidän muutkin kuin elinkeinotoiminnassa syntyneet velkansa on käsitelty yrityssaneerauksessa. Yrityssaneeraus ei kuitenkaan sovi hyvin yksityisvelkojen käsittelyyn. Samaa mieltä on myös *Luottomiehet ry.*

3.2 Saneerausvelan käsite

Verohallitus esittää harkittavaksi yrityssaneerailain muuttamista siten, että jako saneerausvelkoihin ja menettelyn aikana syntyneisiin velkoihin määräytyisi saneeraushakemuksen jättämispäivän mukaan. Hakemuksen ajankohtaan kytkeytyvä jako olisi ainakin julkisvelkojen kannalta nykyistä huomattavasti parempi vaihtoehto. Lisäksi ei olisi enää erikseen tarvetta väliaikaisten kieltojen määräämiseen vaan kaikkia saneerausvelallisia kohdeltaisiin samalla tavoin. Lakiin pitäisi lisätä myös säännöksiä, jotka määrittäisivät nykyistä selkeämmin verojen ja muiden julkisoikeudellisten saatavien aseman saneerauksessa. Saneerausvelan käsite verojen osalta tulisi ensisijaisesti perustaa verolainsäädännön mukaisesti verosaatavan syntyperusteisiin. Toissijaisesti yrityssaneerailaissa tulisi erikseen todeta ne perusteet ja tilanteet, jolloin verosaatavia on tarpeen käsitellä muulla tavoin kuin verolainsäädännön mukaisesti. Erityisen tärkeää olisi, että oma-aloitteisten verojen ja maksujen osalta määriteltäisiin niiden kuulumisen koko kuukauden osalta joko saneerausvelkoihin tai menettelyn alkamisen jälkeen syntyneisiin velkoihin eikä yksittäistä veroerää enää jaettaisi keinoitekoisesti kahteen ryhmään.

Tampereen käräjäoikeus esittää yrityssaneerailain 3 §:n muuttamista siten, että saneerausvelkana ei pidettäisi väliaikaisen maksukiellon voimassaoloaikana syntyneitä uutta velkaa, joka olisi maksettava pois ennen saneerausmenettelyn aloittamista.

Suomen Asianajajaliitto toteaa, että saneerausvelan ja uuden velan (massavelka) välinen raja on osoittautunut epäselväksi. Ehdollisen velan ja sopimusrikkomukseen perustuvan velan osalta rajanveto korostuu, kun tietoisuus sopimusrikkomuksesta

ratkaisee sen, onko kyseessä saneerausvelka vai uusi velka. Lainsäädännöllistä ratkaisua, jossa on haluttu estää piilevän vahingonkorvausvelan prekludoituminen siten, että siitä on tehty uutta velkaa, on pidettävä epäonnistuneena. Tällaisten piilevien vastuiden tulisi korkeintaan realisoitua saneerausohjelmaan myöhemmin lisättävinä saneerausvelkoina. Asianajajaliitto esittää myös, että saneerausmenettelyssä saatavien esittämiseen varattu päivä tulisi olla yhtä preklusiivinen kuin aiemmin konkurssimenettelyssä saatavien valvontapäivä.

Vento ym. ehdottavat, että kaikki yritystoiminnasta aiheutuneet ja siihen liittyvät vastuut tulisi saattaa yrityssaneerauksen piiriin.

3.3 Edellytykset (YSL 6 §)

Saneerauskelpoisuuden arviointi

Helsingin hovioikeus, Helsingin käräjäoikeus ja *Turun käräjäoikeus* esittävät harkittavaksi sitä, voitaisiinko lakiin ottaa objektiivisia ja nykyistä yksilöidympiä kriteereitä velallisen elinkelpoisuuden arvioimiseksi.

Myös *Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton* mukaan lakiin olisi saatava objektiivisia ja yksilöityjä kriteereitä velallisen elinkelpoisuuden arviointiin. Esimerkiksi hakemuksen jättämisen jälkeiseen aikaan kohdistuvien uusien velkojen maksamiselle tulisi antaa erityistä painoarvoa saneerausasiaa ratkaistaessa. Tämä elinkelpoisuuden arvioinnissa käytettävä kriteeri olisi objektiivisesti eri osapuolten ja tuomioistuimen todennettavissa. Elinkelpoinen yritys kykenee maksamaan hakemuksen jättämisen jälkeiset velat, jos se saa perintäsuojan vanhoille veloilleen.

Myös *Suomen Perimistöimistöjen Liitto* ja *Luottomiehet ry* toteavat, että velallinen saa väliaikaisella kiellolla perintäsuojan vanhoille veloilleen ja sen vuoksi uusien velkojen maksamiselle tulisi panna erityistä painoa hakemusta ratkaistaessa.

Saneerauskynnystä korottavista tekijöistä

Konkurssi-asiamies esittää, että saneerauskynnystä korottavana tekijänä voitaisiin harkita yrityssaneerauslain 18 §:n muuttamista siten, että maksukiellon estämättä saneerausvelallisen olisi maksettava työntekijöiden palkat, työstä aiheutuneiden kustannusten korvaukset, ennakonpidätykset, sosiaaliturvamaksut ja työeläkemaksut menettelyn alkamista edeltäneiltä kuudelta kuukaudelta.

Pankkiyhdistyksen mielestä aloittamiskynnystä voitaisiin korottaa siten, että tuomioistuimen olisi aloittamisharkinnassa annettava nykyistä enemmän merkitystä velkojen lausumille. Erityisesti painoarvoa olisi annettava sellaisille rahoittajavelkojille, jotka tuntevat yrityksen toiminnan ja sen taloudelliset edellytykset hyvin. Myös *Luottomiehet ry* toteaa, että velkojen lausumille olisi annettava nykyistä enemmän merkitystä aloittamisharkinnassa.

Muuta saneerauslainsäädännöstä ja aloittamisharkinnasta

Keskuskauppakamari toteaa, että saneeraukseen pääsemiseksi yrityksellä on oltava realistisia mahdollisuuksia selvittää vaikeuksistaan eikä kysymyksessä saa olla vain konkurssin pitkittäminen.

KHT-Yhdistys esittää, ettei kynnystä saneerausmenettelyn aloittamiselle tule asettaa liian korkealle.

Vento ym. toteavat, että yrityssaneerauslaista tulisi ilmetä, millaisilla ehdoilla saneerausmenettely voitaisiin selvitystarkoituksessa käynnistää. Lakiin tulisi lisätä myös säännös, jonka perusteella kaikki saneerauksessa mukana olevat, myös pienemmät velkojat ja yritys, tulevat asianmukaisesti kuulluiksi ennen saneerausmenettelyn aloittamispäätöstä. Saneeraushakemuksen hyväksymiseksi vaadittavan velkojakannatuksen raja voisi olla 20 prosenttia kokonaisveloista. Velkojaorganisaatioon kuuluvien ”erityistarkastajien” lausunnot tulisi käsitellä asianosaislausumina. Lakiin tulisi sisällyttää määräys asianosaislausumien ja todisteiden huomioinnista erikseen päätösten perusteluina. Vastaavanlaisia näkemyksiä esittää myös *Suomen Yrittäjät ry.* Lisäksi yhdistys toteaa, että korkeimman oikeuden ratkaisuihin (KKO 2003:109 ja 110) sisältyvät oikeusohjeet menettelyn aloittamisedellytyksistä tulisi kirjata lakiin. Saneerausmenettely olisi voitava aloittaa ns. dominantin velkojan vastustuksesta huolimatta, jollei selkeää esteperustetta ole voitu osoittaa. Yrityksen jatkamiskelpoisuuden lopullinen selvittäminen tulisi voida tehdä vasta myönteisen saneerausmenettelypäätöksen jälkeen. Jos on todennäköistä, että liiketoiminta olisi tervehdytettävissä tulisi saneerausmenettely aina sallia.

Yrityssaneerausyhdistys esittää, että ammattitaitoisten selvittäjien ammattikunnan muodostuminen mahdollistaa saneerausmenettelyyn pääsyn kynnyksen alentamisen. Parantamalla selvittäjien ammattitaitoa ja toimintaperiaatteita menettely voitaisiin nykyistä useammassa tapauksissa aloittaa nopeasti, mikä olisi kaikkien etu. Puolueeton selvittäjä tutkisi nopeasti yrityksen tilan ja huonossakin tapauksessa menetykset jäisivät pienemmiksi kuin nykyisin.

3.4 Esteet ja keskeyttämisperusteet (YSL 7 §)

Turun käräjäoikeus ehdottaa, että lakiin otettaisiin säännös uuden saneerausmenettelyn kiellosta, kun aikaisempi ohjelma on voimassa.

Keskuskauppakamari esittää, että lakiin olisi välttämätöntä ottaa säännös, joka estää saneeraushakemuksen sen jälkeen, kun edellinen hakemus on hylätty. Kieltoon olisi otettava riittävän pitkä keinottelun estävä määräaika.

Lisäksi *Keskuskauppakamari*, *Suomen Pankkiyhdistys* ja *Luottomiehet ry* ehdottavat, että saneerauksen esteperusteeksi olisi säädettävä aiempi yrityssaneeraus, jollei saneeraukseen pääsemiselle toistamiseen olisi erityistä perustetta. Saneerauspäätöstä tehtäessä olisi kiinnitettävä huomiota myös siihen, onko kysymyksessä keinotteluluonteinen menettely. Esimerkiksi menettely, jossa konsernin yksi yksikkö velkaantuu ja joutuu yrityssaneeraukseen, kun konsernin tulovirrat ohjataan muihin konserniyhtiöihin, ei saisi olla sallittua.

Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton mukaan yrityssaneerauslakia on syytä täsmentää saneerausmenettelyn aloittamisen esteperusteiden osalta niin, että saneerausmenettelyä ei voida aloittaa, jos on todennäköistä, että velallinen ei kykene maksamaan väliaikaisen kiellon jälkeen syntyviä velkoja. Tämä edesauttaisi oikeaa menettelyn valintaa saneerauksen ja konkurssin välillä.

Suomen Perimistöimistöjen Liitto toteaa, että yritys saattaa hakea uutta saneerausta, vaikka sen aiempi saneerausohjelma on vielä voimassa. Myös velallinen, jonka saneeraushakemus on hylätty tai peruutettu, voi hakea uutta saneerausmenettelyä. Tämän vuoksi yrityssaneerauslaissa tulisi tarkoin säädellä, millä edellytyksillä jälkisanerausta voidaan hakea.

Suomen Yrittäjät ry katsoo, että konkurssihakemuksen vireilläolo ei saa missään tilanteessa koitua saneeraushakemuksen esteeksi.

3.5 Hakemus ja sen liitteet (YSA 1 §)

Helsingin hovioikeus ja *Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto* ehdottavat harkittavaksi, että tilintarkastajan lausunnon hankkiminen tulisi tehdä tuomioistuinaloitteiseksi. Perusteena tälle *Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto* esittää, että velallisen saneeraushakemukseen liitettävän tilintarkastajan selvitysten laatu on käytännössä osoittautunut riittämättömäksi. Selvityksissä on hyvin harvoin katsottu saneerausmenettelyn aloittamiselle olevan esteitä eikä saneeraushakemuksissa esitettyjen tervehdyttämistoimenpiteiden uskottavuuteen ja todennäköisiin vaikutuksiin ole useinkaan otettu tosiasiaperustein kantaa. Tilintarkastajan selvitykset eivät ole siten saaneet elinkelpoisuuden arvioinnissa sitä asemaa, joka niille oli tarkoitettu antaa yrityssaneerauslakia säädettäessä. Lain muutos edesauttaisi selvitysten laadun paranemista ja riippumattomuuden korostumista.

Myös *KHT-Yhdistys* esittää, että tuomioistuin määräisi tilintarkastajan, joka antaisi selvityksen velallisen taloudellisesta tilanteesta hakemusvaiheessa. Myös velallisen tilien ja hallinnon erityistarkastuksen sisältöä ja laajuutta tulisi mahdollisesti tarkentaa. Selvittäjät pitävät usein pelkkien takaisinsaantiperusteiden selvittämistä myöhemmin kuin kolme kuukautta ennen määräpäivää riittävänä tarkastustoimenpiteenä. Lainsäätäjän tarkoitus lienee kuitenkin ollut ennen muuta saneerauksen esteperusteiden esiintuominen ja velallisen saneerausta edeltävän toiminnan selvittäminen.

Vento ym. toteavat, että yrityssaneeraushakemusten ja niiden liitteiden antaman tiedon kattavuutta tulisi lisätä, jotta saneerauskelpoiset yritykset voitaisiin nykyistä luotettavammin erottaa ns. epäselvistä tapauksista ja jotta prosessin toimivuutta voitaisiin parantaa. Saneerausvelallista koskevan tiedon lisäämiseksi *Vento ym.* esittävät lausunnossaan yksityiskohtaisen ehdotuksensa hakemuksen sisällöstä.

4 Selvittäjä ja velkojatoimikunta

4.1 Selvittäjä (YSL 8 §)

Konkurssiasiamies toteaa, että selvittäjällä on keskeinen rooli saneerausmenettelyssä. Selvittäjän tehtävä edellyttää tasapainoista suhtautumista velallisen ja velkojien

etuihin. Selvittäjän tasapuolisuus- ja esteettömyysvaatimukset tuottavat usein ongelmia saneerausmenettelyn eri vaiheissa. Näistä vaatimuksista on syytä pitää kiinni, mutta selvittäjän tehtävien moninaisuus vaatii soveltamisohjeita ja mahdollisesti myös tehtäväkuvan tarkistuksia.

Finnvera Oyj:n mukaan selvittäjän työ muistuttaa liikaa konkurssipesän hoitamista eikä tervehdyttämistä. Jo nimike ”selvittäjä” kertoo siitä, että toiminta painottuu valitettavan usein selvittämiseen, vaikka yritystä pitäisi arvioida ja toiminnallisesti tervehdyttää.

Suomen Yrittäjät ry:n mielestä saneerausta vastustavien (suurimpien) velkojien etuoikeusasema on ilmeinen niin selvittäjäehdokkaan nimeämisessä kuin hänen valinnassaan. Myös pienempien velkojien näkemykset tulisi huomioida valinnassa. Lisäksi velalliselle olisi annettava oikeus vaikuttaa selvittäjän valintaan. Nykyisessä käytännössä ei voida pitää yleisesti hyväksyttävänä sitä, että saneerausta vastustava velkoja esittää ns. omaa selvittäjää. Tämän kaltainen asetelma saattaa helposti johtaa selvittäjän omaksumaan enemmänkin ”pesänhoitajan” kuin ”tervehdyttäjän” roolin, mikä voi vaikeuttaa saneerausohjelman toteuttamista. Selvittäjän tulisi olla mahdollisimman puolueeton tehtävässään. Häneltä tulee voida vaatia nykyistä parempaa liiketaloudellista osaamista niin teorian kuin käytännön tasolla. Suorastaan ensisijaisena voitaisiin pitää selvittäjän ammattitaitoa yritystalouden ja liiketoiminnan osaamisessa. Myös selvittäjien palkkioiden tulisi olla nykyistä selkeämmin suhteutettu saneerattavan yrityksen kokoon.

Vento ym. pitävät merkittävänä puutteena, ettei pienvelkojilla eikä yrittäjällä ole lainkaan oikeutta esittää selvittäjää. Saneerauksen onnistumiseksi olisi välttämätöntä, että yrityksen tervehdyttämisestä keskeisesti vastaava selvittäjä nauttisi toiminnassaan mahdollisimman usean asianosaisen luottamusta. Selvittäjäksi tulisi ensisijaisesti määrätä yritystaloutta ja liiketoimintaa tunteva juristi, yritysconsultti tai tehtävään soveltuva muu ammattihenkilö.

Keskuskauppakamarin mukaan tiedonkulkua selvittäjän ja yrittäjän sekä selvittäjän ja velkojien välillä tulee lisätä joko lainsäädännöllisin keinoin tai muutoin. Selvittäjällä pitäisi olla selkeä velvollisuus tiedottaa yrittäjälle saneerauksen eri vaiheista. Hyvä saneeraustapa edellyttää myös, että selvittäjä pitää yhteyttä velkoihin ja hyödyntää näiden tietoja yrityksestä.

KHT-Yhdistys pitää suositeltavana, että selvittäjän velvollisuudesta seurata velallisen lisävelkaantumista saneerausmenettelyn aikana säädettäisiin selkeämmin. Myös selvittäjän oikeuksia vaikuttaa velallisen toimintaan tulisi lisätä.

Yrityssaneerausyhdistys ehdottaa, että tuomioistuimen oikeutta määrätä selvittäjä tulisi lisätä. Velkojien liian vahva rooli selvittäjää määrättäessä on ollut omiaan aiheuttamaan tarpeetonta vastakkainasettelua selvittäjän ja velallisyrittäjän välillä. Tuomioistuimen vahvempi rooli selvittäjää määrättäessä olisi perusteltu myös, koska eri velkojajatahojen intressit eivät ole yrityssaneerausmenettelyssä yhteneväiset. Julkisoikeudelliset velkojat ovat usein ilmaisseet päätavoitteekseen lisävelkaantumisen estämisen, kun taas tavallisilla velkojilla on tavoitteena saada mahdollisimman suuri osa saneerausveloista perityksi. Jos tuomioistuimet saisivat velkojia ja velallista kuultuaan ratkaista selvittäjäkysymyksen vapaasti, vältettäisiin

myös mahdolliset riidat selvittäjän henkilöstä. Konkurssimenettelyssä ei velkojilla ole enää aiemman kaltaista roolia pesänhoitajaa valittaessa.

Luottomiehet ry toteaa, että selvittäjän rooli osapuolten edusmiehenä on selkiintymätön, mistä johtuen saneerauksia hoidetaan hyvin erilaisilla tavoilla. Ohjelmakäytännössä pitäisi myös määrätä nykyistä tiheämmästä ja laadukkaammasta raportoinnista velkojille.

4.2 Velkojatoimikunta (YSL 10 §)

Työministeriö ja konkurssiasiamies kiinnittävät huomiota siihen, ettei velkojatoimikuntia ole viime vuosina juurikaan asetettu. Tämä saattaa *työministeriön* mukaan aiheuttaa sen, että yksittäinen velkoja tai velkojaryhmä saa kohtuuttoman vahvan aseman muihin velkojiin nähden, kun saneerausohjelmaa suunnitellaan tai vahvistetaan.

Konkurssiasiamies toteaa, että velkojien ja velallisen etujen yhteensovittaminen edellyttää avointa tietojen vaihtoa, joka voi tapahtua sopivalla tavalla juuri velkojatoimikunnassa. Onnistuneen saneerausohjelman aikaansaamista edistää se, että velkojat saavat tuoda näkemyksensä selvittäjän tietoon jo ohjelman laatimisvaiheessa. Myös selvittäjän toiminnan valvonta voi jäädä puutteelliseksi ilman velkojatoimikuntaa. Velkojatoimikunta tulisi pääsääntöisesti asettaa myös selvittäjän palkkion ja kustannusten korvauksen vahvistamiseksi. Ammattivelkojilla on usein kokemusta ja kykyä arvioida selvittäjän palkkioperusteiden kohtuullisuutta paremmin kuin velallisella itsellään. Jos velkojatoimikuntaa ei ole, velallinen suostuu helposti maksamaan selvittäjän vaatiman määrän eikä palkkio sen vuoksi tule myöskään tuomioistuimen arvioitavaksi. Velkojatoimikunnan merkityksen korostaminen tulisi ottaa huomioon ohjeistusta kehitettäessä ja mahdollisesti myös lainsäädännössä.

Suomen Yrittäjät ry esittää, että velkojatoimikunnan aktiivisempaa roolia saneerauksessa tulisi pohtia. Velkojatoimikunnan käyttö pienempien saneerausyritysten kohdalla ei aina välttämättä ole tarpeellista tai perusteltua.

5 Saneerausmenettelyn alkamisen oikeusvaikutukset

5.1 Velallisen sitoumukset (YSL 15 §)

Vs. yliopistonlehtori Hupli toteaa, että yrityssaneerainlain 15.2 §:n mukaan saneerausmenettelyn alkaminen keskeyttää viivästyskoron kertymisen saneerausvelalle. Sama koskee myös muunlaisia maksuviivästyksen seuraamuksia, jotka riippuvat viivästyksen kestosta. Keskeytyvän seuraamuksen on siis perustuttava ajan kulumiseen. Hupli ehdottaakin lain muuttamista siten, että mikään maksuviivästyksen perustuva seuraamus ei voisi rauhoitusajan kuluessa muuttua velallisen vahingoksi. Tällainen muutos poistaisi mahdolliset epäselvyydet siitä, riippuuko jonkin seuraamuksen kertyminen välittömästi ajan kulumisesta vaiko muusta syystä. Lisäksi hän esittää selvitettäväksi, tulisiko viivästysseuraamukset ja niiden muutokset kieltää jo väliaikaisen rauhoitusajan perusteella.

5.2 Maksu- ja vakuudenasettamiskielto (YSL 17 §)

Vs. yliopistonlehtori Hupli toteaa, että vakuudenasettamiskiellon vastaisesti perustettu vakuus on tehoton, ellei juoksevia velkakirjoja, muita arvopapereita tai arvo-osuuksia koskevista säännöksistä muuta johdu. Vakuudenasettamiskiellosta johtuvan tehottomuuden korjautumisen edellytyksenä on vakuudensaajan vilpittömän mielen saneerausvelallisen kompetenssista. Menettelyn alkaminen ja velallisen kompetenssi ovat eri asioita. Pelkästään tieto tai epäily saneerausmenettelyn alkamisesta ei poista mahdollisuutta vilpittömän mielen suojaan. Vakuudensaaja voi olla perustellussa vilpittömässä mielessä velallisen kompetenssin suhteen, vaikka hän tietäisi saneerausmenettelyn alkaneen. Olisi ennakoitavampaa, jos vakuus olisi tehoton jo sillä perusteella, että vakuudensaajalla oli perusteltu aihe epäillä saneerausmenettelyn alkaneen. Tämän vuoksi Hupli esittää harkittavaksi yrityssaneerailain 17.3 §:n ja rahoitusvakuuslain 12.1 §:n muuttamista siten, että vakuudenasettamiskiellon vastaisesti annettu vakuus olisi tehoton, jos vakuudensaaja tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää saneerausmenettelyn alkamisesta. Muutos vastaisi myös rahoitusvakuusdirektiivin mukaista vähimmäissuojaa. Lisäksi voitaisiin harkita, pitäisikö saneerausmenettelyn alkamista koskevaan kuulutukseen liittää tietoisuusolettama, jonka kumoaminen olisi vakuudensaajan tehtävä.

5.3 Perintäkielto (YSL 19 §)

Vento ym. toteavat, että väliaikaisen perintäkiellon pitäisi jo nykyisinkin estää ennakkoperintärekisteristä poistamisen. Käytännössä säännöksen soveltaminen on jäänyt kuitenkin epäselväksi ja ennakkoperintärekisteriote on kiellosta huolimatta voitu menettää. Saman seikan tuo esille myös *Suomen Yrittäjät ry.* Lisäksi *vs. yliopistonlehtori Hupli* on tuonut esille perintäkiellon vaikutuksen ennakkoperintärekisteristä poistamiseen.

5.4 Väliaikainen kiello (YSL 22 §)

Konkurssiasiamies, Keskuskauppakamari, KHT-Yhdistys, Suomen Perimistöimistöjen Liitto, Luottomiehet ry ja HTM-tilintarkastajat ry esittävät harkittavaksi, tulisiko väliaikaisen kiellon sisältöä täsmentää nykyisestä, koska säännöstä on sovellettu niin, ettei velallisen tarvitse maksaa väliaikaisen kiellon aikana syntyneitä velkoja. *Verohallitus* toteaa, että oikeuskirjallisuuden mukaan väliaikaisen kiellon aikana syntyneet velat on maksettava niiden erääntyessä. *Tampereen käräjäoikeus* esittää yrityssaneerailain muuttamista siten, että väliaikaisen maksukiellon asettamisen jälkeen syntyvät velat on maksettava sitä mukaa kuin ne erääntyvät.

Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto toteaa, että lakia on syytä täsmentää siten, että saneerashakemuksen vireille tullessa tuomioistuimen tulee aina samanaikaisesti määrätä yrityssaneerailain 22 §:n mukaiset väliaikaiset kiellot täysimääräisinä voimaan ja velvoittaa saneerausta hakeva yritys maksamaan kaikki kiellon jälkeen syntyvät liiketoiminnan velat.

Suomen Yrittäjät ry katsoo, että väliaikainen kiello tulisi olla haettavissa ja määrättävissä ennen saneerashakemuksen vireille tuloa. Kielto tulisi voida määrätä kiireellisenä ilman velkojien kuulemista. Nykyiseen säännökseen sisältyvä sanamuoto ”voidaan määrätä” tulisi korvata ilmaisulla ”tulee määrätä”. Tämä menettely olisi

myös velkojien etujen mukaista, koska sillä turvataan velkojien yhdenvertainen kohtelu ja väliaikaisen kiellon aikana syntyneiden uusien velkojen maksu. Väliaikaisen kiellon käsittely tulisi saada tuomioistuimessa nopeammaksi, ettei velallinen menetä saneerausedellytyksiään odotusajan kuluessa.

Vento ym. esittävät, että väliaikaisten kieltojen osalta lakia tulisi muuttaa siten, että kiellot määrättäisiin aina eri hakemuksesta jo ennen varsinaisen saneeraushakemuksen jättämistä. Tämä antaisi lisää aikaa, jonka puitteissa saneeraushakemusten tiedon tasoa voitaisiin nostaa nykyisestä. Maksukielto tulisi tarkentaa koskemaan pääsääntöisesti vanhoja ns. saneerausvelkoja, mutta kiellon jälkeen syntyvät velat pitäisi maksaa. Käräjäoikeus voisi kuitenkin sallia toiminnan kannalta välttämättömän saneerausvelan maksun.

Vs. yliopistonlehtori Hupli suosittelee, että vahvana pääsääntönä tulisi olla väliaikaisen rauhoitusajan käynnistäminen koko laajuudessaan väliaikaisella kiellolla. Lisäksi hän toteaa, että kiellon aikana syntyvien velkojen suorituspakko ja velkajärjestelysuoja kuuluvat jo voimassa olevaan oikeuteen eikä lakia ole välttämättömää muuttaa. Jos käytäntöä ei muutoin saada korjattua, lakiin tulisi ottaa nimenomaiset säännökset asiasta. Samalla olisi harkittava, tulisiko myös yrityssaneerauslain 32.2 §:n mukainen etuoikeus säätää koskemaan myös väliaikaisen kiellon aikana syntyneitä velkoja.

Helsingin hovioikeus toteaa, että laki jättää avoimeksi mahdollisuuden peruuttaa väliaikainen kiello. Lakiin voitaisiin harkita säännöstä tuomioistuimen oikeudesta itse peruuttaa määräämänsä kiello.

Helsingin käräjäoikeus katsoo, ettei erillinen muutoksenhakuoikeus ole tarpeellinen väliaikaista kielloa koskevaan päätökseen, koska saneerausmenettelyn aloittamista koskeva ratkaisu ehditään tehdä yleensä ennen muutoksenhakuasteen ratkaisua.

5.5 Suhde konkurssiin (YSL 24 §)

Vs. yliopistonlehtori Hupli toteaa, että ns. taannehtiva maksukyvyttömyshedellytys tulisi poistaa yrityssaneerauslain 24.3 §:stä. Konkurssihakemuksen hyväksymiseen tulisi riittää, että velallinen on korjauskelvottomasti maksukyvytön. Sillä, onko yritys aiemmin ehkä ollut maksukyvytön tai -kykyinen ei pitäisi olla merkitystä konkurssihakemuksen kannalta.

5.6 Uudistusehdotuksia

Väliaikaista selvittäjää/valvojaa koskeva ehdotus

Vs. yliopistonlehtori Huplin mielestä nykytilan keskeisiä ongelmia on, ettei yrityssaneerauslaissa ole väliaikaisia kieltoja koskevaa valvontanormistoa. Sen vuoksi hän esittää lakia muutettavaksi niin, että velkojalla olisi oikeus vaatia ulkopuolisen valvojan määräämistä yritykseen jo väliaikaisen kiellon perusteella.

Helsingin hovioikeus, Helsingin käräjäoikeus, Tampereen käräjäoikeus ja Turun käräjäoikeus katsovat, että ehdotus väliaikaisen selvittäjän määräämisestä on harkinnanvarainen vaihtoehto. Se tosin saattaisi lisätä menettelyn kustannuksia. *Tampereen käräjäoikeuden* mukaan väliaikaisen selvittäjän määrääminen voisi olla

ratkaisu oikean menettelytavan valintaan. Väliaikainen selvittäjä valvoisi velallisyriityksen toimintaa hakemuksen käsittelyn aikana ja hankkisi tarvittavan selvityksen siitä, onko yritystoiminta jatkamiskelpoista vai onko konkurssi velkojien kannalta parempi vaihtoehto.

Valtiokonttori esittää harkittavaksi lain muuttamista siten, että saneeraushakemuksen vireille tultua käräjäoikeus pyytäisi välittömästi muutamalta suurimmalta velkojalta ehdotuksia selvittäjäksi. Tämän jälkeen käräjäoikeus määräisi selvittäjän, jonka tehtäväksi asetettaisiin jo tässä vaiheessa yrityssaneerauslain 8.1 §:n 1 -kohdassa tarkoitetun selvityksen laatiminen. Selvityksen valmistuttua velkojilta pyydetäisiin lausuma saneeraushakemuksesta. Tällä tavoin velkojilla ja tuomioistuimella olisi menettelyn edellytyksiä ja esteitä harkitessaan huomattavasti paremmat mahdollisuudet yrityksen saneerauskelpoisuuden arviointiin.

Myös *Keskuskauppakamari* kannattaa ehdotusta väliaikaisen selvittäjän määräämisestä.

Yrityssaneerausyhdistys toteaa, että väliaikaisen selvittäjän käyttö voisi olla hyvä väline nopeuttaa saneerausmenettelyä ja tehdä siitä nykyistä etupainotteisempi, mikä olisi kaikkien osapuolten intressissä ja useimmiten myös saneerausmenettelyn onnistumisen edellytys. Väliaikaisen selvittäjän toiminta-aika tulisi olla lyhyt. Menettelyn käyttöönotto edellyttäisi, että käräjäoikeus saisi itse määrätä kelpoisuusehdot täyttävän väliaikaisen selvittäjän.

Selvitysrauhoitusaikaa koskeva ehdotus

Vs. yliopistonlehtori Hupli esittää harkittavaksi ns. puhdasta selvitysrauhoitusaikaa. Selvitysrauhoitusaikana velallisyriityksen liiketoiminta jatkuisi ulkopuolisen henkilön valvonnassa, mutta muutoin maksu-, perintä- ja täytäntöönpanokiellon ja muiden määräysvallanrajoitusten vallitessa. Tällainen rauhoitusaika voitaisiin käynnistää ilman muodollistakaan kannanottoa saneerauksen tai konkurssin puolesta. Yrityksen tilanne voitaisiin rauhoittaa juuri sen selvittämiseksi, millaisia mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja yrityksellä on. Rauhoitusaika voitaisiin aloittaa myös väliaikaisena ilman saneeraushakemusta. Tällöin tuomioistuimen tulisi asettaa määräaika, jonka kuluessa yrityksen olisi joko haettava lakisäateistä saneerausmenettelyä tai konkurssia taikka ilmoitettava sopimusperusteista saneerausta koskevien neuvottelujen aloittamisesta tai ilmoitettava, että liiketoiminta jatkuu ennallaan.

Suomen Yrittäjät ry kannattaa Huplin esittämää ajatusta ”puhtaasta selvitysrauhoitusajasta”. Sen kuluessa velallinen ei maksaisi saneerauksen piiriin kuuluvia velkojaan eikä velalliseen saisi kohdistaa minkäänlaisia perimistoimia. Uusien rauhoitustilan aikana syntyvien velkojen maksuun ei kiellolla kuitenkaan voitaisi vaikuttaa maksuja lykkäävästi. Selvitysrauhoitusaika tulisi tehdä mahdolliseksi myös ennen saneeraushakemuksen vireille tuloa. Tällöin velallisella olisi riittävästi aikaa harkita, mihin menettelyyn sen olisi yrityksen taloudellinen tilanne huolellisesti arvioiden tarkoituksenmukaisinta ryhtyä. Selvää on, että maksukykyinen tai yksinomaan maksukyvyttömyysvaarassa oleva yritys tulisi aina voida saattaa saneeraukseen konkurssin sijaan.

Vento ym. esittävät, että lakia tulisi muuttaa siten, että se mahdollistaisi väliaikaisen rauhoitustilan välittömän määräämisen käräjäoikeudelle tehtävällä ilmoituksella. Yritys tulisi velvoittaa välittömän rauhoitustilan aikana pidättymään vanhojen velkojen maksusta, maksamaan rauhoitustilan aikana syntyvät uudet velat sekä jättämään määräajassa yritystä koskevan saneerausmenettelyhakemuksen. Menettely ei edellyttäisi väliaikaisen valvojan määräämistä. Velkojilla tulisi olla oikeus hakea saneerauksen vireillä olon keskeytystä uusien erääntyneiden saataviensa perusteella.

Muita ehdotuksia

Vs. yliopistonlehtori Hupli esittää harkittavaksi, että vaikka yrityssaneerainlain 27 §:n ja 32 §:n säännökset suojaavatkin sopimusvelkojaa, saneeraustuomioistuimelle tai selvittäjälle voitaisiin antaa valta määrätä, että sopimusvelkojalla olisi oikeus saada vakuus joko kaikista tai joistakin maksamattomista suorituksistaan ennen sopimuksen jatkamista.

Vento ym. esittävät, että tulkintaongelmien ehkäisemiseksi yrityssaneerainlakiin tulisi sisällyttää määräys saneerausmenettelyn aikana tehtyjen toimenpiteiden sitovuudesta ja ulottuvuudesta sekä ensisijaisuudesta suhteessa muun lainsäädännön (mm. takauslaki, laki yksityishenkilön velkajärjestelystä, verolait) määräyksiin.

6 Velallisen toiminta ja omaisuuden vallinta menettelyn aikana

Suomen Pankkiyhdistys esittää, että saneerausvelallisen velkaantumista menettelyn aikana olisi rajoitettava, koska ko. velat vähentävät muiden velkojien suorituksia ns. jälkikonkurssissa. Menettelyn aikana tapahtuvan velkaantumisen vaikeutuminen myös kannustaisi velallisia hakeutumaan yrityssaneeraukseen jo maksuvaikeuksien alettua riittävän varhaisessa vaiheessa, koska liian myöhään saneeraukseen hakeutuvat eivät selviäisi menettelyn ajasta velkaantumatta. Menettelyn aikaisen velkaantumisen rajoittaminen olisi toimiva tapa varmistua yrityksen saneerauskelpoisuudesta. Elinkelpoisen yrityksen on pystyttävä rahoittamaan toimintaansa kassavirrallaan menettelyn ajan. Myös *Luottomiehet ry* esittää menettelyn aikaisen velkaantumisen rajoittamista säännöksin.

KHT-Yhdistys ehdottaa yrityssaneerainlain muuttamista siten, että tilintarkastajan palkkio lausuntojen ja erityistarkastusten laatimisesta selvittäjän toimeksiannosta rinnastettaisiin mahdollisessa yrityksen saneerausta seuraavassa konkurssissa selvittäjän palkkioon ja että tilintarkastajan palkkiolle säädettäisiin vastaava etuoikeus.

7 Takaisinsaanti saneerausmenettelyssä

Työministeriö tuo esiin, ettei yrityssaneerauslaista löydy selvää oikeusohjetta, voidaanko takaisinsaantikanteita sopia saneerausohjelman yhteydessä.

Suomen Asianajajaliitto ehdottaa lain muuttamista siten, että myös velkojan ajamalla takaisinsaantikanteella saadut varat tulisivat koko velkojakollektiivin hyödyksi. Lisäksi yhdistys toteaa, että uuden konkurssilain muutoksen yhteydessä muutettiin myös takaisinsaantilakia siten, että takaisinsaantikanne voidaan nostaa nyt myös

konkurssituomioistuimessa. Epäselväksi näyttää jääneen, koskeeko muutos myös takaisinsaantia yrityssaneerauksessa.

8 Saneerausohjelma

8.1 Selvitykset (YSL 41 §)

Tampereen käräjäoikeus ehdottaa lisättäväksi yrityssaneerailain 41 §:n 1 momenttiin, että saneerausohjelman tulisi sisältää eritelty selvitys konkurssissa tai muussa pakkorealisaatiossa velkojille saatavasta kertymästä. Selvityksen tulisi sisältää myös arvio yritystoiminnan jatkamiskelpoisuudesta. Lisäksi tulisi tehdä saneerausohjelman vahvistamishetken mukaisesti vertailu siitä, millaisiksi velallisen taloudellisen tilanteen ja toimintaedellytysten sekä velkojien aseman voidaan olettaa muodostuvan ilman ohjelmaa ja ohjelman avulla.

KHT-Yhdistys esittää, että saneerausohjelmaehdotukseen lisättäisiin tilintarkastajan lausunto saneerausehdotuksesta, ehdotettujen saneeraustoimenpiteiden riittävydestä, yhtiön taloudellisesta tilasta saneerausohjelmaehdotuksen laatimishetkellä, yhtiön maksukäyttäytymisestä, kannattavuudesta ja mahdollisesta lisävelkaantumisesta saneerausmenettelyn aikana.

8.2 Toimenpiteet ja järjestelyt sekä velkajärjestelyn keinot (YSL 42 § ja 44 §)

Saneerauskeinot

Keskuskauppakamari esittää, että yrityssaneerailain muutoksia valmisteltaessa on myös selvitettävä mahdollisuus käyttää sellaisia saneerauskeinoja, joita nykyinen laki ei tunne.

Suomen Asianajajaliitto ehdottaa muutettavaksi yrityssaneerailakia siten, että saneerausvelan muuttaminen pääomalainaksi kirjattaisiin velkajärjestelykeinoksi. Muutoinkin yhdistys pitää lain 44 §:n mukaisia velkajärjestelykeinoja liian suppeina. Saneerauskäytännössä saneerausvelan muuttaminen pääomalainaksi, osakepääomaksi, tai vaihtovelkakirjalainaksi taikka sen korvaaminen optioilla on jouduttu toteuttamaan ”uhkaamalla” muutoin leikata vastaava velka kokonaan.

Suomen Pankkiyhdistys katsoo, että lainsäädäntöä olisi muutettava siten, että yhtiöoikeudellisia järjestelyjä voitaisiin tehdä sitovasti saneerausohjelmalla. Saneerausohjelmassa saatetaan korvata velan leikkaamista velkojille esimerkiksi näille suunnatulla osakeannilla. Tätä ei kuitenkaan voida toteuttaa osakeyhtiöoikeudellisesti ilman osakkeenomistajien myötävaikutusta.

Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto toteaa, että yrityssaneerailain 42 §:ää olisi syytä täsmentää siten, että saneerausohjelman pakollisiin sisältövaatimuksiin lisätään säännöksiä yrityksen toiminnallisesta saneerauksesta. Saneerauksen yhteydessä tulisi säännönmukaisesti käsitellä omistajan yritykseen tekemät panostukset, heidän mahdollisuutensa ja halukkuutensa tehdä lisäpanostuksia tai leikata yrityksestä saamiaan palkka- yms. etuuksia. Esimerkiksi saneerattavan yrityksen osakepääoman alentaminen tai velkojien saatavien muuttaminen oman pääoman ehtoiseksi eriksi on yksi toiminnallinen saneerauskeino.

Vento ym. esittävät, että saneerausohjelmaa koskevaa säännöstöä tulisi täydentää myös säätämällä ns. uuden pääomallainan käsittelystä saneerausohjelmassa. Samoin tulisi tarkentaa sitä, onko oman pääoman oltava kunnossa jo ohjelman vahvistamishetkellä vai vasta ohjelman aikana. Tässä yhteydessä tulisi huomioida mahdolliset muutokset myös osakeyhtiölakiin. Joka tapauksessa yrityssaneerailakiin tulisi soveltaa ensisijaisesti.

KHT-Yhdistyksen mukaan joustavuutta toisi mahdollisuus puuttua omaan pääomaan ja johdon kyvykkyyteen.

Kuittaus

Verohallitus katsoo, että yrityssaneerailakiin olisi otettava määräykset veronkuittauksesta. Oikeuskirjallisuudessa (mm. Risto Koulu, WSOY Oikeuden perusteokset: Insolvenssioikeus, s. 85) on todettu veronkuittauksen olevan ensisijainen verrattuna varsinaisiin insolvenssimenettelyihin eikä kuittaukselle olisi estettä myöskään yrityssaneerauksessa tai yksityishenkilön velkajärjestelyssä. Tulkintaongelmien välttämiseksi tulisi veronkantolain 11 §:ää, joka oikeuttaa käyttämään veronkuittauksia konkurssin tai ulosmittauksen estämättä, laajentaa koskemaan myös saneeraus- ja velkajärjestelytilanteita. Jos tällaisen kuittausoikeuden käyttäminen halutaan evätä saneerausasian vireillä ollessa tai ohjelman voimassa ollessa, tulisi asia ilmaista yrityssaneeraus- ja velkajärjestelylaeissa.

Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto ja *Suomen Perimistöimistöjen Liitto* toteavat, että lakiin tulisi saada säännöksiä, jotka sallisivat kuittauksen saneerausmenettelyssä samoilla edellytyksillä kuin konkurssissa. Myös *KHT-Yhdistys* esittää, että kuittauksia koskevia säännöksiä tulisi selkeyttää.

8.3 Vakuusvelat ja niiden asema velkajärjestelyssä (YSL 45 §)

Vakuuksien arvostaminen

Finnvera Oyj toteaa, että vakuuksien arvostusperiaate on usein käytännön ongelma. Kysymys on siitä, valitaanko going concern -periaate vai pakkorealisaatio-arvo. Asialla on merkitystä vakuusvelan määrittelyssä ja velkojen leikkausprosenttia määritettäessä. Vertailun tulisi huomioida myös velkojan kannalta yrityssaneerauksen epävarmuus/epäonnistuminen (50 %), jolloin velkojan vahingot kasvavat. Velkojan kannalta merkityksellistä on myös, että konkurssirealisointi on nopeampi kuin pitkäkestoinen saneerausmenettely. Saneerauksen pitäisi olla velkojille selkeästi parempi vaihtoehto. Toimintaa jatkavalla yrityksellä täytyy periaatteena olla elävän yrityksen arvot.

Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto esittää, että lakiin tulisi saada säännöksiä, joilla vakuusomaisuuden arvonmäärityksen periaatteita selvennetään. Vakuusvelan määrittämisellä ja sen perusteilla on merkittävä vaikutus velkojen keskinäiseen asemaan ja velkajärjestelyjen mitoittamiseen. Vakuusvelan määrittämisessä on yleistynyt ns. going concern -periaate. Vakuusomaisuuden arvon määrittäminen käyppään arvoon liiketoiminnan jatkumiseen perustuen tekee saneerauksen houkuttelevammaksi vakuusvelkojalle ja epäedullisemmaksi vakuudettomalle velkojalle. Vakuusvelan osuuden kasvu johtaa siihen, että velallisyhtiön

liiketoiminnan velkojen maksuvara ohjautuu entistä suuremmalta osin vakuusvelkojalle vakuudettoman velkojan kustannuksella. Arvostusperusteena tulisikin olla todennäköinen realisointitulos todennäköisimmällä realisointitavalla toteutettuna.

Työministeriön mukaan tavallisilla velkojilla ei juurikaan ole mahdollisuuksia vaikuttaa siihen, mikä saneerausohjelmassa katsotaan olevan vakuusvelkaa. Yrityskiinnityksen arvon määrittäminen konkurssin partaalla olevassa yrityksessä on hankala tehtävä. Selvittäjä ja kiinnityksenhaltija voivat melko vapaasti ”sopia” vakuuden arvosta.

Vakuusvelkojen korot

Suomen Asianajajaliiton mukaan saneerausmenettelyn aikana erääntyvien vakuusvelan korkojen täysimääräinen maksuvelvoite johtaa saneerausmenettelystä saatavan lisäarvon pienentymiseen suhteessa konkurssimenettelyyn ja siten osaltaan vaikeuttaa saneerausmenettelyitä. Korkojen maksamisen kautta saatava vakuuden arvonalennussuoja tuntuu pääosin tarpeettomalta. Säännöksen perusteella vakuusvelkojat voivat myös joutua eriarvoiseen asemaan sen perusteella, kuinka monta korkosuoritusta erääntyy saneerausmenettelyn aikana.

8.4 Saneerausohjelman kesto

Maa- ja metsätalousministeriö, työministeriö, Turun käräjäoikeus, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto ehdottavat harkittavaksi, että saneerausohjelman vähimmäiskestoajasta säädettäisiin lailla.

Maa- ja metsätalousministeriö, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto, Suomen Perimistöimistöjen Liitto esittävät, että vähimmäiskestoajaksi voisi olla esimerkiksi viisi vuotta. Vielä *Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto* toteaa, että vähimmäiskestoajasta poikkeamiseen tulisi olla erityinen syy, joka voisi olla se, että kaikki velkojat saavat täyden jako-osuuden saatavalleen lyhyemmässä ajassa.

Valtiokonttori näkee puolestaan maksuohjelman vähimmäiskestoja koskevan säännöksen ongelmallisena, sillä tietyissä poikkeuksellisissa tilanteissa velkojat tai ainakin suurin osa heistä voivat olla valmiita hyväksymään lyhyenkin ohjelman ja tähän velkojille pitäisi jättää mahdollisuus.

8.5 Varojen realisointi

Työministeriö esittää harkittavaksi, että velkojille annettaisiin mahdollisuus vaatia saneerauksessa olevan yrityksen varojen realisointia ja jakoa velkojille yrityksen konkurssiin asettamisen sijasta.

Myös *KHT-Yhdistyksen* mukaan joustavuutta saneeraukseen toisi mahdollisuus velallisen omaisuuden pakkorealisointiin.

9 Saneerausohjelman vahvistaminen

9.1 Vahvistaminen ryhmäenemmistöjen suostumuksella (YSL 51 §)

Helsingin käräjäoikeus esittää, että velkojien ryhmäjako koskevaa yrityssaneerailain 51 §:ää ja erityisesti sen 3 momentin 3 kohtaa tulisi tarkentaa keinottelumahdollisuuksien minimoimiseksi.

9.2 Vahvistamisen esteet (YSL 53 §)

Konkurssivertailu

Työministeriö esittää harkittavaksi, tulisiko yrityssaneerailain ottaa säännös vakuudettomille velkojille tulevasta vähimmäisjako-osuudesta.

Suomen Asianajajaliiton mukaan yrityssaneerailain tulisi muuttaa siten, että konkurssivertailu tapahtuisi nykyarvo -periaatteella, ja että vertailu suoritettaisiin saneerausohjelman vahvistamishetken mukaisesti.

Suomen Pankkiyhdistys toteaa, että nykyisistä esteperusteista periaatteellisesti tärkein on, että saneeraus ei saa tuottaa velkojalle arvoltaan vähäisempää suoritusta kuin konkurssi. Tähän perusteeseen vetoaminen on ollut hyvin hankalaa, koska konkurssivertailun on yleensä tehnyt selvittäjä. Jotta yrityssaneeraus todella tuottaisi velkojille enemmän kuin konkurssi, esteperustetta olisi muutettava niin, että saneerauksen olisi tuotettava velkojalle selvästi enemmän kuin konkurssi. Todistustaakka olisi myös käännettävä nykyisestä niin, että ohjelman laatija olisi näyttövelvollinen yrityssaneerauksen edullisuudesta verrattuna konkurssiin. Myös *Luottomiehet ry* esittää samansuuntaisen näkemyksen.

Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto toteaa, että nykyisessä oikeuskäytännössä vakuudettomien velkojien vähimmäisjako-osuus määräytyy ns. konkurssivertailun perusteella. Velkojan tulee saada saneerauksen kautta arvoltaan suurempi suoritus kuin konkurssissa, jotta ohjelma olisi vahvistamiskelpoinen. Saneerauksen kautta tulevan suorituksen paremmuus konkurssiin nähden voi olla hyvinkin vähäinen. Oikeuskäytännössä ei ole huomioitu sitä, että saneerauksen ja konkurssin kautta tulevat suoritukset eivät ole keskenään vertailukelpoisia. Saneerauksen kautta tulevat suoritukset maksetaan velkojalle useimmiten pidemmän ajan kuluessa kuin konkurssissa. Lisäksi saneerauksen kautta tuleviin suorituksiin liittyy epävarmuutta, mikä konkurssista puuttuu. Jotta suorituksia voitaisiin vertailla keskenään, tulisi ne diskontata nykyhetken korkokannalla, jossa olisi huomioitu saneerauksen epäonnistumiseen liittyvä riski. Tällöin velkojalle saneerauksen kautta tulevan epävarman suorituksen tulee olla huomattavasti suurempi kuin konkurssin kautta tuleva varma suoritus. Laissa tulisi säätää tietyistä vähimmäisjako-osuusvelvoitteesta (esim. 25–50 % tai 25 %:ia suurempi kuin konkurssin oletettu jako-osuus), mikä vakuudettomalle velkojalle tulee saneerauksen kautta varmistaa. Tällöin velkoja saa olennaisesti paremman ja nykyarvoltaan suuremman suorituksen kuin konkurssissa. *Suomen Perimistöimistöjen Liitto* esittää samansuuntaisen näkemyksen.

Vs. yliopistonlehtori Huplin mukaan konkurssivertailussa tulisi selvittää, mitä tapahtuu, jos saneerausohjelman toteuttamisen sijasta suoritettaisiin konkurssirealisaatio. Hän ehdottaa harkittavaksi yrityssaneerailain 53.1 §:n 5 kohdan

muuttamista siten, että konkurssivertailussa otettaisiin huomioon lain 32.2 §:n mukainen etuoikeus. Samansisältöinen muutos kohdistuisi myös lain 42.2 §:ään. Toiseksi Hupli esittää 53.1 §:n 5 kohdan muuttamista siten, että konkurssivertailu ei johtaisi ohjelman vahvistamatta jättämiseen, jos yritys ei ole maksukyvytön eikä sitä tästä syystä voitaisi asettaa konkurssiin. Vähimmäissuoritus olisi tällöin turvattava muutoin, esim. kiinteällä tai tapauskohtaisesti joustavalla enimmäisvelkajärjestelyllä. Erityisesti olisi kiinnitettävä huomiota siihen, että saneerausmenettely ei väljentyisi kuittauksen edellytyksiä. Jos yritystä ei voida asettaa todelliseen konkurssiin, saneerausvelkojalla ei tulisi olla oikeutta vaatia saneerausmenettelyssä suoritusta konkurssioikeudellisten kuittausedellytysten perusteella. Kuittauksen edellytysten on tällöin määräytyttävä joko pakkokuittauksen yleisten edellytysten mukaan tai jos ohjelmaehdotuksessa niin määrätään ja ehdotus saa riittävän kannatuksen siten kuin saneerausvelkojat ohjelmassa sopivat. Kolmanneksi Hupli toteaa, että tavoitteena on, että konkurssivertailu käännettäisiin menneisyyttä koskevasta spekulatiosta nykyhetken ja tulevaisuuden tarjoamiin todellisiin mahdollisuuksiin. Sen vuoksi lain 53.1 §:n 5 kohtaa tulisikin muuttaa niin, että ohjelma olisi jätettävä vahvistamatta vain silloin, kun yritysvarallisuuden arvo tuottaisi konkurssirealisaatiossa vertailua vaativalle velkojalle todennäköisesti arvoltaan paremman suorituksen kuin ohjelmaehdotus.

Myös *Tampereen käräjäoikeus* esittää yrityssaneerailakia muutettavaksi siten, että konkurssivertailussa otettaisiin huomioon menettelyn aikana syntyneiden velkojen etuoikeus.

Valtiokonttori toteaa, ettei konkurssivertailun suorittamistapaa ole syytä muuttaa menettelyn aikana syntyneiden velkojen etuoikeuden osalta. Vakuudettomien velkojien kannalta on tarpeen, että velkoja voi verrata saneerausmenettelyn tuottamaa suoritusta nimenomaan siihen, millaisen suorituksen menettelyn sijasta välittömästi alkanut konkurssi olisi velkojalle tuonut.

Muu vahvistamisen este

Suomen Pankkiyhdistys esittää uuden esteperusteen lisäämistä lakiin. Esteenä olisi se, että ”merkittävän rahoittajavelkojan vastustuksen perusteella on aihetta olettaa, ettei ohjelmaa voida toteuttaa”.

Suomen Pankkiyhdistyksen ja Luottomiehet ry:n mielestä käräjäoikeuden ei tulisi vahvistaa saneerausohjelmaa, jossa ei esitetä toiminnan kehittämiseksi ja parantamiseksi muitakin toimenpiteitä kuin velkojen leikkaaminen.

9.3 Vahvistaminen ilman kaikkien ryhmäenemmistöjen suostumusta (YSL 54 §)

Valtiokonttori toteaa, että vakuudettomien velkojien asemaa voitaisiin parantaa ottamalla yrityssaneerailain 54 §:ään vaatimus, että ohjelmaehdotuksen vahvistaminen ilman kaikkien ryhmäenemmistöjen suostumusta vaatisi muiden pykälässä mainittujen edellytysten lisäksi laissa määriteltävän vähimmäiskannatuksen vakuudettomien velkojien ryhmissä. Säännöksellä varmistettaisiin se, ettei ohjelmaa voitaisi hyväksyä pelkästään vakuusvelkojien äänin ja tämä pakottaisi selvittäjän olemaan yhteydessä ainakin osaan vakuudettomista velkojista ohjelmaehdotusta laatiessaan.

Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto toteaa, että ohjelman hyväksymisen vähimmäisrajoja ja velkojien äänestysryhmiin jakamisen perusteita on tarkistettava. Yrityssaneerauslain 54.1 §:n 2 kohdan nojalla yhden velkojaryhmän etujen huomioiminen voi saada nykyisin sellaista painottunutta merkitystä, mikä ei vastaa yleisen velkojatahon näkemyksiä. Vakuudettoman velkojaryhmän vaikutusmahdollisuudet saneerauksessa eivät ole tasapainossa niihin oikeudenmenetyksiin ja riskiin nähden, mitä se yrityssaneerauksessa säännönmukaisesti kantaa. Samaa mieltä on myös *Suomen Perimistöimistöjen Liitto*.

Suomen Pankkiyhdistys ja *Luottomiehet ry* esittävät, että vahvistamisen edellytyksenä pitäisi aina olla, että ohjelmaehdotusta kannattavat ainakin ne velkojat, joiden saatavat ovat yhteensä vähintään puolet kaikista saatavista.

10 Saneerausohjelman oikeusvaikutukset, toteuttaminen, muuttaminen ja raukeaminen

10.1 Ohjelman toteuttamisen seuranta (YSL 61 §)

Finnvera Oyj toteaa, että valvojan rooli on jäänyt jossain määrin epäselväksi. Valvojan raportti on usein parin lauseen mittainen, jossa todetaan, että yritys on noudattanut maksuohjelmaa. Samanlaisen lausunnon voisi antaa yrityksen tilintarkastaja.

Helsingin hovioikeuden mukaan laki on jättänyt tulkinnanvaraiseksi kysymyksen valvojan oikeudesta nostaa velallisen tai velkojien lukuun kanteita saneerausohjelman tulkintaan liittyvistä kysymyksistä. Samansuuntaista on esittänyt myös *Suomen Asianajajaliitto*.

Suomen Asianajajaliitto toteaa, että yrityssaneerauslaki ei sisällä määräyksiä valvojan oikeuksien toteuttamisesta, jos velallinen kieltäytyy yhteistyöstä ja asiakirjojen esittämisestä. Edelleen yhdistys esittää, että valvojan (entisenä selvittäjänä) ajamia takaisinsaantikanteita saattaa olla vireillä ohjelman päättyessä. Yrityssaneerauslaki ei vastaa kysymykseen siitä, päättykö asia valtuus ajaa näitä kanteita ohjelman päättyessä. Saneerauskäytännössä on ollut havaittavissa erimielisyyttä myös siitä, päättykö valvojan ja velkojatoimikunnan toimikausi ohjelman päättymiseen vai ohjelman päättymisen jälkeiseen valvojan selontekoon.

Suomen Pankkiyhdistys ehdottaa, että ohjelmakäytännössä pitäisi määrätä nykyistä tiheämmästä ja laadukkaammasta valvojen raportoinnista.

Vento ym. esittävät, että valvojaksi tulisi määrätä ensisijaisesti yritystaloutta ja liiketoimintaa tunteva juristi, yritysconsultti tai tehtävään soveltuva muu ammattihenkilö. Valvojalla tulisi olla mahdollisimman laaja velkojien kannatus.

10.2 Selonteko ohjelman toteuttamisesta (YSL 62 §)

Turun käräjäoikeus kiinnittää huomiota lain 62 §:ssä tarkoitetun loppuselonteon merkitykseen ja sisältöön sekä sen tarpeellisuuteen käräjäoikeudelle. Nykyisellään loppuselonteot arkistoidaan ja lähetetään oikeusrekisterikeskukselle toimenpiteitä varten käräjäoikeuden tutkimatta tai käsittelemättä niitä enempää. Tämän vuoksi käräjäoikeus ehdottaa, että selonteko lähetettäisiin suoraan rekisteriviranomaiselle.

10.3 Ohjelman muuttaminen (YSL 63 §)

Lisäsuoritusvelvollisuudesta

Maa- ja metsätalousministeriö ja *Valtiokonttori* esittävät, että saneerausohjelman pakollisiin sisältövaatimuksiin tulisi lisätä yksilöity määräys velallisen lisäsuoritusvelvollisuudesta. Myös *Konkurssiasiamies* toteaa, että uudistustyön yhteydessä tulisi miettiä, voidaanko lisäjako-osuuskriteereitä laissa täsmentää vai tulisiko ne lisätä saneerausohjelman pakollisiin sisältövaatimuksiin.

Suomen Asianajajaliitto esittää, että lisäsuoritusta koskevaan säännökseen tulisi lisätä ainakin, että jos saneerausmenettely päätetään ennaikaisesti tuomioistuimen päätöksellä, olisi lisäjako-osuusvaatimus esitettävä saneerausohjelman ennaikaisen päättämiskäsittelyn yhteydessä ja että vaatimus olisi muutoin esitettävä tietyn määräajan kuluttua saneerausohjelman normaalista päättymisestä.

Suomen Pankkiyhdistys ja *Luottomiehet ry* katsovat, että yrityksen odotukset ylittävä voitto pitäisi nykyistä helpommin täyttyvin edellytyksin jakaa velkojille. Jaettavalta voitolta ei pitäisi nykyiseen tapaan vaatia "huomattavuutta". Saneerausvelallisen omaisuuden arvonnousu jää nykyään velallisen hyväksi. Sen vuoksi yrityssaneerauslaissa pitäisi olla mahdollisuus muuttaa ohjelmaa siten, että tällainen omaisuus myytäisiin ja arvonnousu jaettaisiin velkojille.

Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto toteaa, että yrityssaneerauslain 63.4 §:n soveltaminen on osoittautunut käytännössä erittäin tulkinnanvaraiseksi ja ongelmalliseksi. Yksilöidyt lisäsuoritusmääräykset tulisi tämän vuoksi lisätä saneerausohjelman pakollisiin sisältövaatimuksiin. Myös *Suomen Perimistöimistöjen Liitto* esittää tarkempien lisäsuoritusmääräysten lisäämistä saneerausohjelmaan.

Vento ym. mukaan lakia tulisi muuttaa siten, että saneerausohjelmaan tulisi ottaa ainakin ohjelmatasoinen määräys lisäjako-osuuden maksuperusteista ja siitä, miten lisäjako-osuus lasketaan. Paras vaihtoehto olisi säätää asiasta hyvin konkreettisesti.

Saneerausohjelman ennaikaisesta päättämisestä

Maa- ja metsätalousministeriö ja *Valtiokonttori* esittävät, että saneerausohjelman pakollisiin sisältövaatimuksiin tulisi lisätä määräys ehdoista, joiden nojalla velallinen voisi vapautua saneerausmenettelystä ennaikaisesti.

Suomen Asianajajaliitto toteaa, ettei laissa ole määräystä saneerausmenettelyn ennaikaisesta päättämisestä. Päätöksenteko ei velkojen eikä velallisen oikeussuojan kannalta ole riittävästi järjestetty nykytilanteessa, jossa ei ole selkeitä säännöksiä, vaatiiko saneerausohjelman ennaikainen päättäminen joidenkin velkojen enemmistöä ja millä edellytyksillä päätös voidaan tehdä.

Suomen Yrittäjät ry:n mielestä saneerausohjelman muutosedellytykset tulisi voida toteuttaa niin kuin ohjelmaa vahvistettaessa (vrt. YSL 54 §). Nykyisin yksikin velkoja voi ehkäistä kokonaan ennaikaisen velkojen maksamisen. Sen vuoksi päätökset tulisi tehdä enemmistöpäätöksellä tai vähintäänkin olisi sallittava maksu niiden

velkojien osalta, jotka siihen suostuvat. Velkojien hiljainen hyväksyminen tulisi katsoa annetuksi suostumukseksi.

Vento ym. katsovat, että lakiin olisi otettava säännökset saneerausohjelman ennakaisesta maksamisesta. Saneerausohjelman ennakaiseen maksuun voitaisiin soveltaa konkurssilain periaatetta.

Saneerausohjelman muu muuttaminen

Suomen Asianajaliitto ehdottaa, että saneerausohjelmien muuttaminen tulisi mahdollistaa, mikäli piilevistä vastuista (sopimusrikkomukseen perustuvat velat) aiheutuisi merkittäviä lisämaksuvelvoitteita saneerausmenettelyssä olevalle yhtiölle.

Vento ym. esittävät, että saneerausohjelman muuttaminen pitäisi olla helpompaa kuin pelkästään kaikkien velkojien suostumuksella, esim. niin, että sovelletaan ohjelman vahvistamisessa käytettäviä äänestysääntöjä/vahvistamisedellytyksiä tai sitten luodaan saneerausohjelman muuttamista varten omat äänestysäännökset, joiden täytyessä käräjäoikeus voisi vahvistaa ohjelman muuttamisen.

10.4 Velkajärjestelyn ja ohjelman raukeaminen sekä konkurssi (YSL 64 - 66 §)

Tampereen käräjäoikeus esittää, että velkajärjestely tulisi saada raukeamaan kaikkien velkojien osalta, jos velallinen ei kykene noudattamaan ohjelmaa. Valvoja voisi tehdä raukeamisvaatimuksen kaikkien velkojien puolesta.

Suomen Pankkiyhdistys ja Luottomiehet ry katsovat, että velkajärjestelyn raukeamiseksi pitäisi riittää, että velallinen on laiminlyönyt ohjelman noudattamisen. Nykyisen yrityssaneerauslain 64 §:n mukaan velkojan on lisäksi annettava velalliselle kohtuullinen lisäaika täyttää velvollisuutensa. Tällaiset tulkinnanvaraiset käsitteet hankaloittavat liiaksi raukeamishakemusten menestymistä. Edelleen *Pankkiyhdistys* esittää, että myös yrityssaneerauslain 65 § on liian tulkinnanvarainen eikä ohjelman raukeamisvaatimus sen vuoksi käytännössä menesty. Lakia pitäisi muuttaa myös siten, että valvojalla olisi velvollisuus hakea velkajärjestelyn tai ohjelman raukeamista, jos perusteita näille toimille tulee esiin. *Luottomiehet ry* ehdottaa lain muuttamista siten, että selvittäjällä olisi velvollisuus hakea ohjelman raukeamista, jos perusteet ovat osoitettavissa.

Verohallitus ehdottaa harkittavaksi, pitäisikö tilanteissa, joissa saneerausohjelma raukeaa konkurssin vuoksi, ohjelman raukeamisajankohta määräytyä konkurssihakemuksen eikä konkurssiin asettamisen ajankohdan mukaan. Edelleen verohallitus esittää, että yrityssaneerauslain 32 §:n 2 momentin saatavien etuoikeutta koskevan säännöksen määräaika tulisi konkurssiin asettamisen sijasta liittää sellaiseen konkurssihakemukseen, josta konkurssiin asettaminen seuraa. Käytännössä on ollut tilanteita, joissa saneerausmenettely on lakannut, mutta velallisesta johtuvista syistä konkurssiin asettaminen on onnistunut vasta kolmen kuukauden määräajan umpeuduttua, jolloin velkoja menettänyt etuoikeutensa.

11 Menettelysäännökset

11.1 Toimivaltainen tuomioistuin

Saneeraushakemuksen ja konkurssihakemuksen samanaikainen vireilläolo

Maa- ja metsätalousministeriö, Helsingin hovioikeus, Helsingin käräjäoikeus ja Keskuskaupakamari esittävät, että samanaikaisesti vireillä olevat saneeraus- ja konkurssihakemukset tulisi käsitellä saneerausasiassa toimivaltaisessa tuomioistuimessa. Myös *Suomen Asianajajaliitto* toteaa, että samaa velallista koskevien konkurssi- ja yrityssaneerausasioiden käsittely eri tuomioistuimissa vaikuttaa tarpeettomalta

Turun käräjäoikeus toteaa, ettei konkurssituomioistuimen ja saneeraustuomioistuimen erillisyydestä ole aiheutunut ongelmia, mutta käräjäoikeus pitää kuitenkin hyvänä sellaista muutosta, joka mahdollistaisi tarvittaessa konkurssihakemusten käsittelyn saneeraustuomioistuimessa.

Yrityssaneerausyhdistys katsoo, että konkurssihakemuksen siirtäminen saneerausta käsittelevään tuomioistuimeen on perusteltua, jos samassa yhteydessä tehdään lainmuutos myös muutoksenhakua koskeviin säännöksiin.

Myös *vs. yliopistonlehtori Hupli* ehdottaa harkittavaksi, että saneeraushakemusta käsitellessään saneeraustuomioistuimella olisi ainakin oikeus siirtää itselleen konkurssihakemus, joka on samanaikaisesti vireillä toisessa käräjäoikeudessa.

Saneerausmenettelyn ja -ohjelman aikana vireille tullut konkurssihakemus

Vs. yliopistonlehtori Hupli esittää yrityssaneerlauslain 67.3 §:ää muutettavaksi siten, että saneeraustuomioistuin voisi harkintansa mukaan käsitellä kokonaan konkurssin, jonka se aloittaa saneerausmenettelyn aikana. Tällainen konkurssi voisi tulla tehokkaammin käsitellyksi samassa tuomioistuimessa, joka ennestään tuntee yrityksen asiat. Saneerausmenettelyä seuraava konkurssi voi monesti edellyttää sellaista saneerausosoikeuden tuntemusta, jota varten saneerausasiat on keskitetty tiettyihin käräjäoikeuksiin.

Edelleen *Huplin* mukaan saneerausohjelman aikana tehtävän konkurssihakemuksen osalta toimivaltaiseksi tuomioistuimeksi tulisi säätää se käräjäoikeus, joka on vahvistanut saneerausohjelman ja tämä käräjäoikeus voisi hakemuksen hyväksyessään siirtää asian velallisen tavanomaiseen konkurssituomioistuimeen vain, jos konkurssin asianmukainen käsittely ei todennäköisesti edellytä saneerausosoikeudellista asiantuntemusta. Toissijaisesti *Hupli* esittää, että ohjelman aikana tehtyä konkurssihakemusta käsittelevän käräjäoikeuden olisi heti hakemuksen vireilletulon jälkeen ilmoitettava saneeraustuomioistuimelle hakemuksen vireilletulosta, jonka jälkeen saneeraustuomioistuimen olisi lyhyessä määräajassa ilmoitettava, onko konkurssihakemuksen käsittely siirrettävä sille. Jos konkurssi on velallisalioitteinen ja hakemus voidaan hyväksyä heti, konkurssin jatkokäsittely olisi saneeraustuomioistuimen niin määrätessä siirrettävä sille.

11.2 Käräjäoikeuksien lukumäärä ja tuomareiden erikoistuminen

Maa- ja metsätalousministeriön, Verohallituksen, Helsingin käräjäoikeuden, Keskuskaupakamarin ja Yrityssaneerausyhdistyksen mielestä saneerausasioissa toimivaltaisten käräjäoikeuksien tämänhetkinen lukumäärä on liian suuri.

Myös *Suomen Asianajajaliitto* esittää, että yrityssaneerausasioiden keskittämistä entistä harvempiin alioikeuksiin olisi harkittava.

Keskuskaupakamarin mielestä yrityssaneerausasioissa toimivaltaisia käräjäoikeuksia voisivat olla lähinnä hovioikeuspaikkakuntien sekä lisäksi Espoon ja Vantaan käräjäoikeudet.

Yrityssaneerausyhdistyksen mukaan sopiva saneeraustuomioistuinten määrä olisi alle kymmenen. Lisäksi yhdistys toteaa, että yrityssaneeraukset ovat asiaryhmä, jonka käsittely edellyttää jatkuvaa erityiskoulutusta tuomioistuimissa ja asiantuntevuuden turvaamista. Jonkinlaisella säännösohjauksella voitaisiin vaikuttaa siihen, että saneeraustuomioistuinten toiminta järjestettäisiin ”erikoistumisperiaatetta” noudattaen.

Vento ym. ovat sitä mieltä, että nykyistä 19 tuomiopiirin määrää voidaan pitää käytännön kannalta edelleen sopivana. *Vento ym.* esittävät harkittavaksi, olisiko tuomioistuimissa tarpeen keskittää saneerausasiat yksinomaan saneerauksiin erikoistuneille tuomareille. Myös *Suomen Yrittäjät ry* on samaa mieltä tuomareiden erikoistumisesta.

Helsingin hovioikeus toteaa, että myös hovioikeudessa on tarkoitus toteuttaa tuomarien erikoistuminen.

11.3 Saneeraushakemusten ja ohjelmaehdotusten käsittelyajat

Maa- ja metsätalousministeriö, Verohallitus, Keskuskaupakamari, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto, Suomen Yrittäjät ry, Suomen Perimistöimistöjen Liitto ja Luottomiehet ry esittävät harkittavaksi, tulisiko käsittelyajoista säätää laissa.

Myös *työministeriön* mukaan kaikki toimenpiteet, joilla voidaan lyhentää hakemusten käsittelyaikoja ovat tarpeellisia. *Konkurssiasiamies* toteaa, että hakemusten käsittelyaikojen pitkittyminen aiheuttaa monenlaisia seuraamuksia.

Vento ym. esittävät, että laissa tulisi säätää määräaikojen asettamisesta saneerauksen aloittamispäätöksen yhteydessä samalla kertaa koko prosessin ajalle. Määräajoille tulisi kuitenkin voida perustelluista syistä myöntää lykkäystä.

Suomen Yrittäjät ry pitää tärkeänä hakemusvaiheen ajallisena nopeuttajana sitä, että saneeraukseen hakeutumisessa suosittaisiin selkeästi nykyistä enemmän velallisen ja velkojan yhteishakemusta, jolloin yrityssaneerausmenettely voitaisiin aloittaa ilman laajempaa kuulemismenettelyä.

Vento ym. toteavat, että konkurssilaissa on säännökset siitä, että velkoja voi tehdä ns. jälkivalvonnan määräaikojen jälkeenkin, mutta edellytyksenä on, että velkoja

suorittaa konkurssipesälle laissa tarkemmin säädetyn rahamäärän. Voitaisiin harkita, pitäisikö vastaavaa järjestelmää ajaa sisään myös saneerauspuolella. Saneerausmenettelyä voitaisiin nopeuttaa myös yhdistämällä saneerausohjelman vahvistamista koskevat lausumat, väitteet ja äänestysvaiheet. Jos saneerausohjelmasta ei esitettäisi lainkaan vastustavia lausumia, tulisi selvittää voitaisiinko saneerausohjelma vahvistaa ilman äänestystä. Jos vastustavia lausumia olisi, tulisi äänestys toteutettavaksi. Käytännössä tuomioistuin voisi päättää ja ilmoittaa asianosaisille, että ohjelmaehdotus voidaan vahvistaa ilman äänestystä, jos lausumissa tai väitteissä ei ole vastustavia esityksiä. Tekniset korjaukset ja tarkistukset voitaisiin tehdä selvittäjän ja tuomioistuimen välisellä kirjeenvaihdolla.

Helsingin käräjäoikeus ei pidä tarpeellisena säännöksiä hakemusten käsittelyajoista tai lykkäyksen antamisen perusteista. Käsittelyaikoja voitaneen lyhentää konkurssiain neuvottelukunnan antamalla hyvää saneeraustapaa koskevilla suosituksilla.

11.4 Väli-toimenpiteet hakemuksen johdosta (YSL 70 §)

Vento ym. toteavat, että kaikkien velkojien kuuleminen voitaisiin toteuttaa siten, että hakijan asiamies toimittaisi velkojille määrämuotoisen lomakkeen, jonka velkojat toimittaisivat käräjäoikeudelle. Edelleen *Vento ym.* esittävät, että monet tuomioistuimet eivät ota huomioon velkojien lausumia, joita käräjäoikeus ei ole pyytänyt. Lakiin pitäisikin ottaa säännös siitä, että asianosaisten lausumia voidaan toimittaa tai ainakin määritellä kriteerit, joiden täytyessä hakijavelallisen itsensä tai muun asianosaisten toimittamat lausumat otettaisiin huomioon asiaa ratkaistaessa.

11.5 Muutoksenhaku

Helsingin hovioikeus, Helsingin käräjäoikeus, Turun käräjäoikeus, Suomen Yrittäjät ry, Vento ym. ja Yrityssaneerausyhdistys kiinnittävät huomiota siihen epäkohtaan, että konkurssiin asettaminen on mahdollista muutoksenhausta huolimatta ja tämän vuoksi velallisen tosiasiallinen oikeussuoja jää vajanaiseksi, vaikka hovioikeus lopulta muuttaisi käräjäoikeuden ratkaisua.

Helsingin hovioikeus ja *Helsingin käräjäoikeus* esittävät, että yrityssaneerauslain 24 §:ään tulisi lisätä harkinnanvarainen mahdollisuus määrätä konkurssihakemuksen käsittely jatkumaan vasta, kun saneerausmenettelyä koskeva päätös on lainvoimainen. Lisäksi *Helsingin käräjäoikeus* toteaa, että konkurssihakemuksen tulisi pysyä vireillä saneerausohjelman vahvistamiseen saakka.

Suomen Yrittäjät ry toteaa, että muutoksenhaku saneerausmenettelyn aloittamista koskevaan päätökseen tulisi olla mahdollista ilman, että velallinen menettää oikeuden ns. konkurssisuojaan ja rauhoitusaikaan. Valitusprosessin aikana velallista ei saisi hakea konkurssiin eikä väliaikaisten kieltojen voimassaoloa katkaista. Velalliselle tulisi antaa mahdollisuus säilyttää saneerausedellytykset voimassa aina lainvoimaiseen päätökseen saakka. Samaa mieltä ovat myös *Vento ym.*, jotka lisäksi katsovat, että konkurssisuojan tulisi ulottua myös henkilökohtaisesti vastuunalaiseen yhtiömieheen yhtiötä koskevan saneerauksen vireillä ollessa, saneerausmenettelyn aikana ja saneerausmenettelyä koskevan päätöksen valitusmenettelyn aikana.

11.6 Päätös saneerausohjelman vahvistamisesta (YSL 77 §)

Vs. yliopistonlehtori Hupli toteaa, että nykyisen yrityssaneerlauslain 77.3 §:n mukaan ilman käräjäoikeuden määräystä saneerausohjelmaa aletaan toteuttamaan vasta vahvistamispäätöksen tultua lainvoimaiseksi. Käytännössä tällaiset määräykset ovat kuitenkin hyvin yleisiä. Sen vuoksi Hupli ehdottaakin harkittavaksi lain 77.3 §:n muuttamista siten, että saneerausohjelmaa olisi noudatettava, vaikka vahvistamispäätökseen haetaan muutosta, jollei vahvistamispäätöksen tehnyt tuomioistuin tai tuomioistuin, jossa asia on muutoksenhaun vuoksi vireillä, toisin määrää.

12 Muita lausunnoissa esiin tuotuja seikkoja

Regressivelkojan asema, kuittausoikeus ja konkurssivertailu

Helsingin hovioikeus esittää, että regressivelkojan aseman selkeyttämiseksi ja heidän yhdenvertaisen kohtelunsa varmistamiseksi voisi olla syytä ottaa lakiin säännökset heidän asemastaan saneerausohjelman vahvistamisvaiheessa sekä täsmentää suoritettavan konkurssivertailun sisältöä huomioon ottaen ainakin kuittausoikeuden erilaisuus toisaalta saneerausmenettelyssä ja toisaalta konkurssissa.

Luottotietorekisteröinti

Vento ym. esittävät, että tervehdetytyn liiketoiminnan jatkumisen kannalta olisi perusteltua, että luottohäiriömerkinnät poistuisivat saneerausohjelman tultua vahvistetuksi. Yrityssaneerauksiin liittyvää luottotietojen rekisteröintiä tulisi mahdollisesti kehittää palvelemaan nykyistä paremmin paitsi saneerauksen keskeistä tervehdyttämistavoitetta, myös velkojien ja muiden sidosryhmien informaatiotarpeita saneerauksen eri vaiheissa.

Kaupparekisteri

HTM-tilintarkastajat ry toteaa, että kaupparekisterimerkinnöillä on huomattava käytännön merkitys yhtiön virallisten tietojen ja julkisuuden kannalta. Sen vuoksi yhdistys esittää, että kaupparekisteriin merkittäisiin myös valvojan nimi ja yhteystiedot, saneerausohjelman ajallinen kesto ja saneerausohjelman päättymisen valvojan annettua käräjäoikeudelle loppuselonteon ohjelman toteutumisesta. Varsinkin ohjelman loppuun saattaminen olisi hyvä saada näkyviin julkiseen rekisteriin ja sitä kautta myös luottotietoyhtiöiden tietoon.

Vapaaehtoiset saneeraukset

Valtiokonttorin mukaan liikevaihdoltaan pienten yritysten osalta ongelmalliseksi ovat osoittautuneet tuomioistuinmenettelyssä tehtävistä yrityssaneerauksista aiheutuvat kustannukset. Jotta näistäkin yrityksistä pystyttäisiin tervehdyttämään elinkelpoiset yritykset, tulisi vapaaehtoisten saneerausten tekemistä edistää. Vähintäänkin pitäisi varmistaa, että kaikilla valtiota edustavilla velkojajatahoilla olisi myös käytännössä oikeus suostua yrityssaneerlauslain mukaisiin vapaaehtoisiiin velkajärjestelyihin.

Saneerauksessa olevan yrityksen maine

Keskuskauppakamari toteaa, että saneerauksessa olevan yrityksen toiminnan turvaamisen kannalta olisi olennaista, ettei saneeraukseen liittyisi niin negatiivisia mielikuvia kuin nykyisin. Tähän vaikuttavat jopa asioiden nimikkeet. Yksi esimerkki on saneerauslain mukainen velkojatoimikunta, joka voi mielikuvissa liittyä konkurssiin. Neutraalimpana nimikkeenä voitaisiin pitää saneeraustoimikuntaa. Saneerauksessa olevien yritysten yleistä mainetta parantaisi myös, jos saneeraukseen ei kelpuutettaisi selvästi elinkelvottomia yrityksiä.

Tilintarkastajien raportointioikeus ja/tai –velvollisuus

HTM-tilintarkastajat ry toteaa tilintarkastajien olevan avainasemassa yhtiön taloudellisten vaikeuksien havaitsemisessa. Julkisuudessa on vaadittu yksityiskohtaisempaa raportointia taloudellisista seikoista. Nykyisten tilintarkastajaa koskevien ohjeiden mukaan raportointi tehdään hallitukselle ja yhtiökokoukselle. Tilintarkastajan raportointioikeuden ja/tai –velvollisuuden muuttaminen edellyttänee myös lainsäädännön muuttamista.

Koulutus

Työministeriön mukaan yrityssaneerausasioiden osaamisen taso on heikentynyt sekä asianajajien että velkojien keskuudessa. Koulutuksen järjestäminen yrityssaneerauksiin liittyvistä perusasioistakin saattaisi olla tarpeen.

Helsingin hovioikeus toteaa, että lainkäytön yhdenmukaisuus ja korkean osaamisen taso edellyttää jatkuvaa tiedon päivittämistä. Yksi keino saavuttaa tämä olisi koko maan kattava yrityssaneerausasioiden vuosittainen koulutus- ja neuvottelutapahtuma, jonka järjestely voisi jäädä oikeusministeriön vastuulle.

Suomen Yrittäjät ry:n mielestä niin tuomareiden kuin selvittäjienkin liiketoiminnan ja taloudellisten asioiden tuntemusta tulisi parantaa, jotta mahdollisimman monelle saneerauskelpoiselle yritykselle taattaisiin oikeudenmukainen menettely.

Yrityssaneerausyhdistys ilmoittaa, että sen tarkoitus on selvittää mahdollisuus organisoida erityinen selvittäjätkinto.

Julkisoikeudellisten saatavien perintä

Yrityssaneerausyhdistyksen mielestä olisi syytä selvittää, olisiko verottajan ja muiden julkisoikeudellisten velkojien saatavien perintää parannettavissa muulla tavoin kuin konkurseilla. Julkisoikeudellisten saamisten erityisluonne vääristää keskustelua yrityssaneerausasioissa. Erityisesti verottaja vastustaa usein yrityssaneerausta, vaikka sen saaminen ei edes olisi kovin suuri kokonaisvelkamäärästä. Tämä aiheuttaa tilanteita, joissa tuomioistuin saattaa antaa verottajan näkemyksille huomattavasti niiden painoarvoa suuremman merkityksen varsinkin, kun muut velkojat usein eivät ota aktiivista roolia menettelyssä. Verottaja on ollut myös aktiivinen muutoksenhakija saneerausasioissa. Julkisoikeudellisten velkojien motiivi vastustaa muita selvästi herkemmin yrityssaneerauksia on niiden halu katkaista yrityksen lisävelkaantumisen.

Tähän tavoitteeseen päästäkseen verottaja ja muutkin julkisoikeudelliset velkojat ovat perinteisesti käyttäneet yritysten hakemista konkurssiin.

Yrityssaneerausmenettelyn markkinointi

Suomen Perimistöimistöjen Liitto ja Luottomiehet ry toteavat, että aktiivisuus saneeraushakemusten tekemisessä johtunee osittain myös asianajajista, jotka tarjoavat yrityssaneeraukseen liittyviä palveluja markkinointikirjeillä maksuhäiriöisille yrityksille, joista osa on joutunut konkurssihakemuksen kohteeksi. Toimintaan on kiinnittänyt huomiota myös Asianajajaliiton kurinpitolautakunta.